

Buitenspelen in Zoeterwoude

Beleidsplan spelen 2015-2024

Gemeente
Zoeterwoude

Afdeling Ruimtelijk Beheer
M. Rodenbach
april 2015

Inhoud

Samenvatting	3
Beleidsuitgangspunten	3
Analyse speelruimte	3
Uitvoering speelruimtebeleid	3
Overzicht financiële consequenties	4
1 Inleiding.....	5
1.1 Aanleiding	5
1.2 Doel van het plan	5
1.3 Procedure	5
1.4 Leeswijzer.....	6
2 Aanknopingspunten speelruimtebeleid	7
2.1 Groenstructuur en beleidsplan	7
2.2 Hondenbeleid.....	7
2.3 Openbare schoolpleinen	7
2.4 Verkeersplan.....	7
2.5 WAS: Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen	7
2.6 Hangjongerenbeleid.....	7
2.7 Sportbeleid.....	7
3 Visie op speelruimte.....	8
3.1 Spelen is belangrijk!.....	8
3.2 Spelen in de openbare ruimte	8
3.3 Doelgroepen	9
4 De vraag naar speelruimte.....	11
4.1 Kinderen in Zoeterwoude.....	11
4.2 Prognose leeftijdsopbouw.....	13
5 Het speelaanbod.....	14
5.1 Aanbod formele speelruimte:	14
5.2 Aanbod informele speelruimte.....	16
5.3 Afstemming hoeveelheid speelruimte op doelgroep	16
5.4 Speelruimte voor kinderen met een beperking	17
5.5 Verblijfsruimte voor Jongeren.....	18
5.6 Conclusie analyse.....	19
6 Speelruimtebeleid.....	20
6.1 Elk kind heeft het recht op buitenspelen.....	20
6.2 Er zijn voldoende speelplekken op de juiste plaats	20
6.3 Het aantal speeltuinen is afgestemd op de informele speelruimte	20
6.4 Het aanbod aan speelruimte is gevarieerd	20
6.5 De speeltuin is een fijne en veilige plek om te spelen	21
6.6 De openbare ruimte wordt als toekomstige speelruimte betrokken.....	21
6.7 Schoolpleinen maken deel uit van de speelruimte.....	22

6.8	Op de buurtspeelplek kunnen kinderen met en zonder handicap samen spelen ...	22
6.9	Zoeterwoude kiest voor duurzame speelplekken.....	22
6.10	Gebruikers en buurtbewoners denken mee over de plannen	23
7	Uitwerking van het beleid per wijk.....	24
7.1	Inleiding	24
7.2	Westwout.....	25
7.3	Vogelweide	27
7.4	Bloemenweide	28
7.5	Blankaartpark.....	30
7.6	Dorp Zuid.....	31
7.7	Zuidbuurt.....	32
7.8	Rijnegom.....	34
7.9	Meerburg	36
7.10	De Goede Herder.....	37
7.11	Weipoort	39
7.12	Wijkoverstijgend voor jongeren	41
7.13	Wijkoverstijgend voor kinderen met een beperking	42
8	Beheer speelvoorzieningen.....	43
8.1	Kwaliteit formele speelvoorzieningen	43
8.2	Keuze m.b.t. de toestellen.....	43
8.3	Onderhoudsniveau's	43
9	Uitvoering speelruimte beleid	44
9.1	Eenmalige aanlegkosten.....	44
9.2	Structurele lasten	45
9.3	Budgetbeheer 2015-2024	44
10	Planning en procedures	46
10.1	Integrale planning	46
10.2	Communicatie van speelbeleid:	46
10.3	Participatietraject bij uitvoering.....	46
Bijlage 1	Speelplekken en barrières	47
Bijlage 2	Referentiebeelden speelruimte.....	51
Bijlage 3	Huidige speelruimte en gewenste speelruimte	53
Bijlage 4	Actielijst per locatie	55
Bijlage 5	Programma van eisen speelruimte.....	57
Bijlage 6	Maatregelenbeschrijving formele speelplaatsen	59
Bijlage 7	Fotoboek.....	61

Samenvatting

Beleidsuitgangspunten

Elk kind van 0 tot 18 jaar heeft het recht om te ontmoeten, te spelen en te verblijven in de openbare ruimte. Hiervoor is het van belang dat zowel de formele speelplek als ook de informele speelruimte (de bespeelbare openbare ruimte) kwalitatief goed ingericht is. Dit betreft niet alleen de speelplek maar ook de stoep om te kunnen krijten of het trapveldje om te kunnen voetballen, het groen om in te ravotten en het pleintje om elkaar te ontmoeten. Voor de beoordeling van het speelruimteaanbod is daarom gekeken naar de Schijf van Vijf voor speelruimte. Naast een divers speelruimteaanbod is het ook de spreiding en de hoeveelheid speelruimte van belang. Er moeten voldoende speelplekken zijn om in de behoefte van de bewoners te voorzien, maar er dient ook gewaakt te worden voor een overschot aan speelplekken. Dit belemmert immers de belangrijke functie van de openbare speelplek als ontmoetingsplek voor kinderen, jongeren en hun ouders of grootouders. Ook voor kinderen met een beperking is het van belang dat zij kunnen mee doen bij het spel van hun buurtgenootjes. Zoeterwoude richt de formele speelplaatsen op een duurzame wijze in en betreft zo mogelijk de gebruikers en bewoners bij de (her-)inrichting.

Analyse speelruimte

Zoeterwoude kent relatief veel speelplekken, welke vaak ingericht zijn voor een jonge doelgroep. In vrijwel alle buurten is onder de jeugd de doelgroep 10-14 jaar het grootst en is vaak de jongste doelgroep (0-4 jaar) ondervertegenwoordigd.

Naast de kleine speelplekken voor de jongste doelgroep zijn er in vrijwel elke buurt plekken ingericht voor ook de oudere kinderen. De speelplekken zijn over het algemeen in goede staat en goed gesitueerd maar ook vooral traditioneel ingericht (speeltoestellen met vloer). Hierbij wordt vaak gekozen voor dezelfde materialen en hetzelfde soort toestellen. Als er gekeken wordt naar het aantal kinderen in de buurt, de verscheidenheid van speelruimte (Schijf van Vijf) in de buurt, de bespeelbaarheid van de openbare ruimte en de dekking van speelplekken en barrières voor 5-9 jarigen, wordt geconcludeerd dat er in meerdere buurten een overschot aan speelplekjes is en dat er meer diversiteit in het speelruimteaanbod dient te worden aangebracht.

Uitvoering speelruimtebeleid

Omdat per wijk de situatie van speelruimte kan verschillen zijn er voor de uitwerking globaal 3 buurtgerichte aanpakken te onderscheiden.

- Concentreren van de formele speelplek: In buurten waar relatief weinig kinderen wonen en veel speelplekken zijn, wordt het aantal formele, traditioneel ingerichte speelplekken verminderd, maar uitdagend ingericht. De omliggende formele speelplekken kunnen vervolgens op een meer onderscheidende wijze worden ingericht als informeel pleintje, sportplek of groene ravotplek. In deze buurten wordt zo mogelijk en zo nodig een speelroute aangelegd tussen de informele en formele speelplekken. Deze aanpak is van toepassing op Vogelweide, Bloemenweide, Dorp Zuid.
- Variëren in speelruimte: Bij een aantal buurten is het nodig om meer variatie aan te brengen in de speelruimte. De hoeveelheid speelplekken ten opzichte van de vraag staat hier dus niet zo zeer ter discussie, maar meer het gebrek aan diversiteit tussen deze speelplekken. Deze aanpak is van toepassing op De Goede Herder.
- Verbeteren van de informele speelruimte: Een bespeelbare openbare ruimte is van belang voor kinderen om zelfstandig gebruik te leren maken van het openbare leven in de woonomgeving. In sommige buurten is deze ruimte erg beperkt. Door

speelroutes aan te leggen, te zorgen voor veilige oversteeplekken en toegankelijk groen wordt de buurt beter bespeelbaar. Deze aanpak is van toepassing op Westwout en Rijnegom.

De meeste speelplaatsen in Zoeterwoude zijn goed toegankelijk voor kinderen met een beperking. De speelplaatsen zijn overzichtelijk en berijdbaar met bijvoorbeeld een rolstoel. Het aantal toestellen dat geschikt is voor deze doelgroep is zeer beperkt. Door het plaatsen van toestellen die ook geschikt zijn voor kinderen met een beperking te, kan de speelruimte voor hen nog aantrekkelijker worden gemaakt. Er wordt ingezet op het verbeteren van de grote, centrale speelplekken (Oranjelaan, Johan Frisostraat). Speelplaats Loethe is recent verbeterd.

Ook voor jongeren (15-19 jarigen) wil Zoeterwoude voldoende plekken blijven bieden. Op dit moment zijn er voldoende plekken die geschikt zijn voor deze doelgroep zowel in de woonkernen als daarbuiten. Echter niet alle plekken zijn ingericht als duidelijke jongerenplek. Hierin is nog een verbeterslag te behalen. Bij herinrichtingen van jongerenplekken worden de jongeren betrokken. Tevens is het van belang kleinere, informele ontmoetingsplekken te respecteren en de ruimtelijke claim van jongeren op de openbare ruimte te tolereren. Bij overlast is het mogelijk om de jongeren te verwijzen naar een nabijgelegen jongerenplek, de zogeheten "verwijsplekken".

Overzicht financiële consequenties

In deze rapportage zijn diverse aanbevelingen gedaan, zowel op het gebied van beleid, beheer en inrichting. In bijlage 4 zijn alle actiepunten samengevat in een tabel. Ook is een plan gemaakt in welk jaar de betreffende speelplek het beste kan worden gerenoveerd. De uit te voeren werkzaamheden zijn zoveel mogelijk gekoppeld aan bestaande plannen voor bijvoorbeeld, groenrenovaties, rioleringswerkzaamheden of reconstructies van de wijk.

De kosten voor de uitvoering van de voorstellen uit dit beleidsplan, gedurende 10 jaar zijn geraamd op €187.916,-, waarvan voor de eerste 5 jaar € 156.266,- benodigd is. Dit zijn de actiepunten die het meest urgent zijn vanwege de kwaliteit van de toestellen, of omdat de renovatie aan kan haken bij aanstaande reconstructies. De renovaties zullen uitgevoerd worden in overleg met de doelgroep en de omwonenden.

Tot voor kort werden speeltoestellen vervangen uit de exploitatiebegroting en als het budget niet toereikend was werd een investering aangevraagd. Daarom staat er jaarlijkse een bedrag van € 30.250,- in de exploitatiebegroting. Het opnemen van de vervanging van de toestellen als investering heeft als gevolg dat deze kosten niet meer in de exploitatiebegroting behoeven te worden opgenomen. Hierdoor kan de exploitatiebegroting voor speeltuinen en speelweiden worden verlaagd van € 30.250,- naar € 9.500,- per jaar exclusief kapitaallasten

Met het nieuwe plan wordt het aantal toestellen minder en de uiteindelijke nieuwwaarde lager dan voorheen. Uiteindelijk zal dit op termijn ook een positieve invloed hebben op de jaarlijkse beheerkosten.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Zoeterwoude heeft ongeveer 8.100 inwoners waarvan ruim 1.800 inwoners jonger zijn dan 20 jaar. In de gemeente zijn 44 formele speellocaties aangelegd met daarop in totaal 177 speeltoestellen.

Momenteel is er geen formeel speelruimtebeleid voor de gemeentelijke openbare ruimte. Wel gelden er bepaalde richtlijnen voor de inrichting en spreiding van formele speelvoorzieningen, die gebruikt worden bij bijvoorbeeld de in- of uitbreiding van nieuwe wijken. Deze richtlijnen zijn echter nooit formeel vastgelegd d.m.v. een besluit. Daarnaast is niet inzichtelijk of het aantal speelvoorzieningen in Zoeterwoude afgestemd is op het aantal kinderen en of het type toestellen past bij de doelgroep. Deze rapportage zal dan ook uitvoerig ingaan op de leeftijdsopbouw per wijk, het aantal en het type speelplaatsen en de spreiding ervan.

1.2 Doel van het plan

Het voorliggend speelruimteplan geeft het beleid weer voor de wijze waarop men de komende tien jaar met de speelruimte in het openbare gebied dient om te gaan. Het doel van speelbeleid is het tot stand brengen van goede aantrekkelijke speelvoorzieningen op de juiste plek. Speelvoorzieningen dienen gevarieerd te zijn, maar ook veilig en beheerbaar.

Om hiertoe te komen dient het beleidsplan:

- inzicht te geven in het huidige aanbod van speelruimte in de gemeente. “Waar kan je spelen” en de doelgroep “waar wonen de kinderen” ;
- Te analyseren of vraag en aanbod op elkaar zijn afgestemd;
- Een visie te formuleren die richting geeft aan de gewenste toekomstige ontwikkelingen.

Het beleidsplan dient ook als leidraad voor ontwerp, realisatie en beheer van de speelplekken en helpt daarmee het thema “spelen” beter te integreren in ruimtelijke plannen.

1.3 Procedure

Om een goed en onbevooroordeeld beeld te krijgen van de kwaliteit van speelruimte in Zoeterwoude heeft de gemeente adviesbureau Speelplan ingeschakeld die de kwaliteit en kwantiteit van de speelruimte in de gemeente heeft beoordeeld en heeft gespiegeld aan de huidige bevolkingssamenstelling. Het resultaat daarvan is de Speelruimteanalyse (nov. 2014) en het bijbehorend fotoboek met de beoordeling van alle speelplaatsen. De conclusies en aanbevelingen uit de speelruimteanalyse zijn verwerkt in dit beleidsplan. Het fotoboek is opgenomen in bijlage 7.

Ten behoeve van dit beleidsplan is input geleverd vanuit verschillende beleidsvelden van gemeente Zoeterwoude: groenbeleid, gehandicaptenbeleid, sportbeleid, ruimtelijke ordening, handhaving&veiligheid en door de algemene Dienst. Daarnaast heeft de JAR (Jongeren Advies Raad) input geleverd met betrekking tot de vrijetijdsbesteding van jongeren.

Deze rapportage heeft samenhang met het groenbeleidsplan, dat gelijktijdig wordt geüpdate, maar kan ook als apart document worden gelezen. De samenhang bestaat daarin dat de uitvoering van maatregelen ten behoeve van spelen en maatregelen ten behoeve van groen zowel inhoudelijk als qua planning op elkaar zijn afgestemd. Dit speelruimtebeleid wordt vastgesteld voor een periode van tien jaar en na vijf jaar geëvalueerd. Het uitvoeringsplan heeft een duur van 5 jaar en zal na de evaluatie geactualiseerd worden.

1.4 Leeswijzer

Hoofdstukken 2 en 3 beschrijven in het kort het bestaande beleid dat aanknopingspunten biedt voor het nieuwe speelruimtebeleid en onze visie op spelen. In hoofdstukken 4 en 5 wordt een beeld gevormd van de huidige stand van zaken, het speelruimteaanbod, de kwaliteit daarvan en de speelbehoefte per buurt of wijk. Op basis van de aanknopingspunten (hoofdstukken 2 en 3) en de bevindingen uit het onderzoek (hoofdstukken 4 en 5) wordt de gewenste ontwikkeling van de speelruimte geformuleerd in een tiental beleidsuitgangspunten. In hoofdstuk 7 worden deze per wijk uitgewerkt tot een set van ingrepen die nodig zijn om de speelruimte te verbeteren. Deze bevindingen en aanbevelingen zijn in bijlage 4 uitgewerkt tot een concrete actiepuntenlijst voor de komende 5 jaar. Het rapport sluit af met een 3-tal hoofdstukken (8 t/m 10) waarin de kosten voor de uitvoering van dit beleid staan omschreven, op welke manier het beleid gestalte zal krijgen in ruimtelijke plannen en hoe hierover met burgers wordt gecommuniceerd.

Wethouder opent gerenoveerd speelplein aan de Jan van Banningstraat (2014)

2 Aanknopingspunten speelruimtebeleid

2.1 Groenstructuur en beleidsplan

Het groenstructuur- en beleidsplan is in 2015 geactualiseerd en geeft een visie op de gewenste ontwikkelingen van het openbaar groen. Waar het groen enkele jaren terug nog traditioneel werd ingericht en beheerd is er een ontwikkeling gaande om deze natuurlijker in te richten en extensiever te beheren. Het inrichten en beheren op deze wijze kan goed samengaan met het beter bespeelbaar maken van groen, wat verderop in dit beleidsplan spelen wordt toegelicht.

2.2 Hondenbeleid

Er komen wel eens klachten binnen over hondenpoep op speelplaatsen. In de nieuwe APV (2014) is een algehele opruimplicht van hondenpoep van toepassing en de verplichting tot het meedragen en kunnen tonen van een deugdelijk opruimmiddel.

2.3 Openbare schoolpleinen

Een deel van de schoolpleinen in Zoeterwoude is in eigendom van de gemeente. Deze openbare schoolpleinen worden door de gemeente onderhouden en worden gezien als openbare speelvoorziening. In het geval van de Westwoudschool is het plein openbaar verklaard om zodoende meer speelruimte te bieden in de buurt.

2.4 Verkeersplan

De kernen van Zoeterwoude zijn als 30 km/h gebied ingericht en daarom vrij veilig. Er komen af en toe wel klachten binnen dat op doorgaande wegen harder wordt gereden dan 30km/h. Echter is er geen sprake van een verkeersonveilige situatie. Dit uit zich in het feit dat er de afgelopen vijf jaren geen ongevallen hebben plaatsgevonden

2.5 WAS: Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen

Voor speeltoestellen geldt het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen (1997). In het WAS staat dat speeltoestellen veilig geproduceerd en beheerd moeten worden. Zoeterwoude zorgt ervoor dat alleen volgens de WAS gecertificeerde toestellen worden geplaatst en dat de toestellen veilig te gebruiken zijn.

2.6 Hangjongerenbeleid

Op sommige plaatsen in Zoeterwoude wordt overlast door hangjongeren ervaren. Bekende plaatsen zijn: Speeltuin Kievit/Zwaan, Speeltuin Kievit, Oranjelaan skatebaan, Loetheveld en de schoolpleinen. Er is een mogelijkheid in APV om plekken aan te wijzen waar men zich niet mag ophouden tussen 22:00 en 7:00 uur (art. 47b). Tot nu toe is dit artikel van toepassing verklaard op de schoolpleinen en op twee speelplekken. Zoeterwoude kent ook verwijsplekken waar de jongeren bij overlast naar verwezen kunnen worden.

2.7 Sportbeleid

Er is in april 2011 een onderzoek gedaan naar het bewegen van kinderen en jongeren in Zoeterwoude. Uit dit onderzoek bleek dat 88% van de kinderen uit groep 6,7 en 8 en 81% van de 12-18 jarigen lid is van een sportvereniging. Desondanks heeft de helft van de basisscholieren en 71% van de jongeren toch onvoldoende lichaamsbeweging, hetgeen onder de basisscholieren mede leidt tot het hoge percentage overgewicht. Verder bleek dat 60% van de geënquêteerde kinderen vindt dat er meer sport/speelvelden nodig zijn en het liefst zouden zij willen spelen bij de school (27%) of waar dan ook maar ruimte is (32%).

3 Visie op speelruimte

3.1 Spelen is belangrijk!

Spel is voor de ontwikkeling van kinderen van groot belang. Door te spelen ontwikkelen kinderen motorische, cognitieve, sociale, creatieve en emotionele vaardigheden die belangrijk zijn om deel te nemen aan de samenleving. Daarnaast is buiten spelen is gezond en biedt spelmogelijkheden die binnenshuis niet mogelijk zijn.

Buitenspelen is zelfs een recht! Jeugdigen hebben net als volwassenen behoefte aan en recht op mogelijkheden om zich te ontspannen en te recreëren. Dit recht is vastgelegd in artikel 31 van het Internationale Verdrag voor De Rechten van het Kind, dat in 1995 door de Nederlandse overheid is geratificeerd.

Buitenspelen is niet alleen goed voor de ontwikkeling van kinderen en jongeren. Voldoende aantrekkelijke speelruimte is ook goed voor de leefbaarheid in een wijk en sociale integratie van haar bewoners. (Groot-)ouders kunnen met elkaar in contact komen, terwijl zij toezicht houden op hun spelende kinderen. Oudere kinderen kunnen speelplekken of trapveldjes gebruiken als ontmoetingsplek om na schooltijd af te spreken, samen buiten te spelen of op ontdekkingsstocht te gaan. Hiermee krijgen speelplekken ook een belangrijke ontmoetingsfunctie.

Hoe beter deze ontmoetingsfunctie wordt gefaciliteerd en gestimuleerd, hoe beter de speelplekken worden gebruikt. Naarmate er meer en betere spelmogelijkheden voor het kind in de woonomgeving aanwezig zijn, neemt ook de positieve beleving van de leefomgeving bij kinderen en volwassenen toe. Dit resulteert er vaak in dat volwassenen meer sociale betrokkenheid hebben bij de wijk en dat de sociale controle en cohesie toeneemt.

3.2 Spelen in de openbare ruimte

Kinderen zijn voor buitenspelen vooral aangewezen op de directe woonomgeving, waar zij hun spel niet beperken tot de officieel aangeduide speelplekken. Kinderen spelen overal. Spelen kent geen begin en geen einde en is als zodanig ook niet plaatsgebonden. Een kind kan spelen terwijl hij/zij op weg is naar school, de winkel of op weg naar een vriendje of vriendinnetje.

Betekenis van informele speelruimte

Informele speelruimte is de ruimte die kinderen kunnen gebruiken om te spelen, maar die daarvoor niet speciaal is bedoeld of ontworpen. Het gaat hierbij om locaties als brede stoepen, pleinen, verkeersluwe straten, parken en bermen. Ook gaat het om speelaanleidingen zoals een liggende boomstam in het park of speelse bestrating op een pleintje. Dergelijke elementen kunnen dienen als ankerpunten en ontmoetingsplekken in de informele speelruimte.

Veel en goede informele speelruimte geeft kinderen de gelegenheid om het publieke domein als geheel te gebruiken. Dit is van belang voor de participatie van kinderen in de samenleving. Zij worden niet afgezonderd op speciaal voor hen ingerichte speelplekken maar nemen deel in het verkeer en maken gebruik van de openbare ruimte.

Of de informele ruimte veilig door kinderen gebruikt kan worden om te spelen hangt van een aantal factoren af: fysieke factoren, zoals het type woonwijk, de beschikbare ruimte, de verkeersstructuur en de groenvoorziening, maar ook sociale factoren zoals sociale controle, spelen hier een rol. Een veilige informele speelruimte kan kinderen routes bieden naar locaties die zij vaak bezoeken, zoals school, de speelplek of de sportclub.

Voorbeeld van informele, natuurlijke speelruimte

Johan Frisostraat: een formele speelplek met ook informele speelgelegenheid (heuvels)

Betekenis van formele speelruimte

Naast de informele speelruimte is er in Zoeterwoude ook formele speelruimte aanwezig: locaties die specifiek zijn aangewezen voor bespeeling en waar kinderen elkaar kunnen ontmoeten, zoals het pleintje met het klimrek of het trapveldje.

Zeker in een woonomgeving waarin speelruimte onder druk staat door intensievere bebouwing of verkeer is goede formele speelruimte van groot belang om het gebrek aan informele speelruimte te compenseren. Goed ingerichte en zorgvuldig verspreide formele speelruimte zorgt er voor dat kinderen gebruik maken van het publiek domein en kennis maken met andere speelplekken en elkaar (uitwisseling binnen de wijk).

3.3 Doelgroepen

Het is van belang om bij het realiseren van speelruimte rekening te houden met de verschillen in ontwikkeling bij het kind en daar de speelmogelijkheden en speelfuncties op af te stemmen.

In dit speelruimteplan is gekeken naar vier gelijke leeftijdsgroepen: 0 t/m 4 jaar, 5 t/m 9 jaar, 10 t/m 14 jaar en 15 t/m 19 jaar. Het doel van het gebruik van deze categorieën, is om de speelruimte goed op de wensen van de doelgroep aan te laten sluiten. De ene leeftijdscategorie kan zijn uitdaging vinden op de stoep of het veldje dicht bij huis en voor een andere doelgroep dient een echte speelplek te worden aangelegd en is de bewegingsvrijheid minder begrensd.

Doelgroep 0-4

De jongste doelgroep, tot 4 jaar, maakt over het algemeen niet zelfstandig gebruik van de openbare ruimte en formele speelplekken. Belangrijk voor deze doelgroep is vooral de bespeelbare woonomgeving dicht bij huis, de informele speelruimte. Als deze doelgroep naar de formele speelplek gaat is dat doorgaans onder begeleiding van een volwassene.

Doelgroep 5-9

De leeftijdscategorie van 5 tot en met 9 jaar maakt het meeste gebruik van de formele speelruimte. Voor de ontwikkeling heeft deze groep toestellen nodig om te spelen en fysiek uitgedaagd te worden. Juist voor deze doelgroep is het spelen op een veilige speelplek belangrijk: de speelplek is een ankerpunt, waar je andere kinderen kunt ontmoeten en daarna samen op de speelplek of in de buurt kan spelen. Een goede spreiding van speelplekken is essentieel. Het aanleggen van één speelplek in een verzorgingsgebied met een actieradius van 300 meter rondom deze plek is voldoende, mits de openbare ruimte goed bespeelbaar is en de speelplek veilig kan worden bereikt. Voor deze doelgroep zijn barrières in kaart gebracht om zodoende een beeld te krijgen van hun bewegingsruimte (zie bijlage 1).

Doelgroep 10-14

De leeftijdscategorie van 10 tot en met 14 jaar is een stuk zelfstandiger en voor hen werken de barrières veel minder beperkend. Hun bewegingsruimte is veel groter dan de jongere doelgroepen en zij zullen, mits speelruimte goed verspreid en divers is ingericht, gebruik maken van meerdere plekken binnen en buiten de buurt. Deze doelgroep heeft ten opzichte van de jongere doelgroepen ook meer ruimte nodig voor fysieke en sportieve uitdaging, avontuur en ontmoeting. Daarbij is het niet per definitie noodzakelijk dat er gebruik gemaakt wordt van speeltoestellen.

Doelgroep 15-19

Een relevante doelgroep binnen het speelruimtebeleid zijn de jongeren, de doelgroep van 15 tot 20 jaar. Deze doelgroep wordt graag minder geassocieerd met spelen in de openbare ruimte en in relatie met speelplekken wordt vaak gesproken in negatieve termen over hangjongeren. Toch is het belangrijk om te realiseren dat deze doelgroep ook een te rechtvaardigen claim op de openbare ruimte legt.

De straat, het plein, het trapveldje maar in veel gevallen ook de speelplek fungeren hierbij als (in)formele ontmoetingsruimte waarbij jongeren buiten het ouderlijk toezicht vaak meer vrijheden genieten. Het is daarom belangrijk om hierop ook in te spelen en deze ruimteclaim te faciliteren door de aanleg van voldoende, gevarieerde en verspreid liggende plekken voor jongeren. Hierbij moet gelet worden op mogelijke overlast (afstand tot huizen), sociale veiligheid rondom de jongerenplek, voldoende zitruimte en sportieve uitdaging.

Leeftijd	Speelkwaliteit	Inrichting speelruimte
0 t/m 4 jaar	ontdekken en exploreren van ruimtes, materialen en vaardigheden; rollenspel en fantasiespel	lage glijbanen, speelhuisjes, veerelementen en balanceerobjecten. zand en water, hutjes en toestellen in de vorm van een vliegtuig, boot, trein.
5 t/m 9 jaar	regelspel en balspelen gevarieerder en wilder bewegingspel ontdekking en grensverleggende situaties	toestellen die uitdaging bieden voor fysieke vaardigheden en die uitnodigen tot samenspel open en besloten ruimtes, verhard en onverhard,
10 t/m 14 jaar	sporten en dance uitdagende spelvormen	trapveldje en andere sportplekken, skatepark, fysiek en avontuurlijk, ontmoetingsplekken
15 t/m 19 Jaar	sporten in een informele context vrijtijdsbesteding met een belangrijke sociale functie	voetbalveld, skatepark, basketbalveld ontmoetingsplekken/trefpunt in combinatie met trapveld

Tabel 3.1 - Speelkwaliteit en inrichting speelruimte per leeftijdscategorie

In tabel 3.1 is weergegeven aan welke soorten spel en bijbehorende fysieke inrichting gedacht kan worden bij de 4 nieuwe leeftijdscategorieën:

4 De vraag naar speelruimte

4.1 Kinderen in Zoeterwoude.

Om een goed beeld te krijgen van de vraag en behoefte naar speelruimte, is gekeken naar de demografische gegevens van de gemeente Zoeterwoude. Op deze wijze is bepaald of het huidige aanbod van speelruimte per buurt nog aansluit op de behoeftes van de omwonenden. Hierbij is gebruik gemaakt van de onderstaande buurtindeling.

Kaart 4.1 - Gehanteerde buurtindeling met Zoeterwoude dorp (links) en Rijndijk (rechts)

In onderstaande tabel is per buurt de samenstelling van de bevolking gesplitst in de relevante leeftijdsgroepen. Het geeft zowel het aantal kinderen per wijk aan als het aandeel dat zij procentueel gezien hebben ten opzichte van het totaal aantal inwoners per wijk.

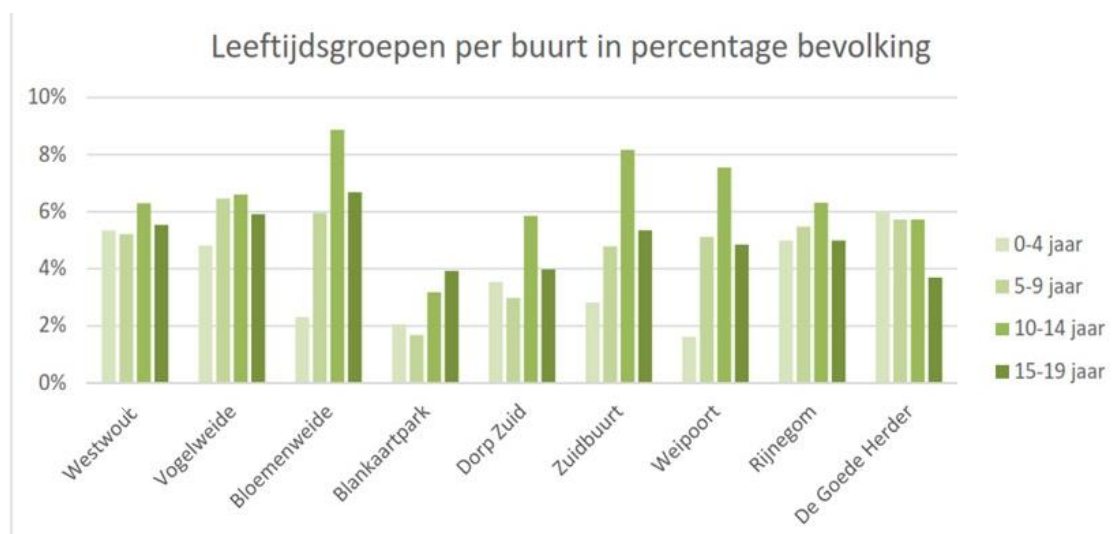
Zoeterwoude 2014	0-4	Relatief	5-9	relatief	10-14	relatief	15-18*	relatief	0-18*	relatief	dominant
0001 Westwout	84	5%	82	5%	99	6%	87	6%	352	22%	10-14
0002 Vogelweide	35	6%	47	6%	48	7%	43	6%	173	24%	10-14
0003 Bloemenweide	19	2%	49	6%	73	9%	55	7%	196	24%	10-14
0004 Blankaartpark	11	2%	9	2%	17	3%	21	4%	58	11%	15-18
0005 Dorp Zuid	32	4%	27	3%	53	6%	36	4%	148	16%	10-14
Totaal Zoeterwoude Dorp	181	4%	214	5%	290	6%	242	5%	927	20%	10-14
0202 Zuidbuurt	10	3%	17	5%	29	8%	19	5%	75	21%	10-14
0303 Weipoort	6	2%	19	5%	28	8%	18	5%	71	19%	10-14
1004 Rijnegom	83	5%	91	5%	105	6%	83	5%	362	22%	10-14
1007 De Goede Herder	47	6%	45	6%	45	6%	29	4%	166	21%	0-4
Totaal Rijndijk	130	5%	136	6%	150	6%	112	5%	528	22%	10-14

Tabel 4.2 - Samenstelling van de bevolking per wijk

De verschillen en overeenkomsten tussen de buurten zijn opmerkelijk. Bijna in alle buurten is de doelgroep 10-14 het sterkst vertegenwoordigd. De verschillen, zeker met de doelgroep 0-4 jaar, zijn significant. Vooral in Bloemenweide, welke kindvriendelijk is ingericht met scholen en veel eengezinswoningen is een doorstroming van leeftijdsgroepen gaande waardoor er relatief weinig 0-4 jarigen en veel oudere jeugd woont. Wel is Bloemenweide, samen met de Vogelweide de buurt met relatief het hoogste aantal jeugdigen (0-18 jaar). Daar tegenover staan de buurten Dorp Zuid en Blankaartpark met het laagste percentage jeugdigen.

Mede door de lage kinderaantallen in Dorp Zuid en Blankaartpark ligt het gemiddelde percentage kinderen in Rijndijk hoger dan in Zoeterwoude Dorp. De verwachting is dat de ontwikkeling in de Meerburgerpolder ten noorden van Rijndijk (met vooral eengezinswoningen) hier een versterkend effect aan zal geven. De verschillen tussen de verschillende doelgroepen in Rijndijk zijn veel kleiner. In De Goede Herder wordt de doelgroep kinderen van 0-4 jaar zelfs het sterkst vertegenwoordigd, al zijn de verschillen met de 5-9 en 10-14 jarigen minimaal.

In onderstaande grafiek is de demografische opbouw en verhoudingen tussen de doelgroepen gevisualiseerd:

Tabel 4.3 - Samenstelling van de bevolking per wijk in %

4.2 Prognose leeftijdsopbouw.

Naar verwachting zal de grijze druk (verhouding aantal ouderen op beroepsbevolking) in de huidige woonbuurten van Zoeterwoude in overeenstemming met de landelijke cijfers toenemen terwijl de groene druk (aantal jeugdigen op beroepsbevolking) in dezelfde buurten afneemt. Dit heeft tot gevolg dat de speelruimtebehoefte ook de komende periode aan verandering onderhevig zal zijn en in de toekomst een ander karakter zal krijgen.

In buurten waar geen natuurlijke aanwas is van jonge gezinnen zullen leeftijdsgroepen simpelweg 'doorschuiven'. In een buurt waar nu bijvoorbeeld veel 5 tot 9 jarigen wonen, wonen straks veel 10 tot 14 jarigen als er van onderuit geen nieuwe aanwas komt. Uiteindelijk leidt dit tot een situatie waarin de kinderen het ouderlijk huis verlaten en ouders langzamerhand de rol van grootouders vervullen. Een gezonde doorstroming in een buurt zorgt ervoor dat een gevarieerde leeftijdsopbouw ontstaat.

Het is van belang dit proces te blijven monitoren en met enige regelmaat een stand van zaken op te stellen wat betreft de demografische samenstelling per buurt.

5 Het speelaanbod

5.1 Aanbod formele speelruimte:

Om een goed beeld te krijgen van het huidige aanbod van de formele speelruimte (speeltuinen en speelveldjes) is een veldinventarisatie uitgevoerd in september 2014. Hierbij zijn alle speelplekken en buurten bezocht en beoordeeld op verschillende criteria voor speelruimte. Tevens is gekeken naar de differentiatie van speelruimte in de buurt en de informele speelruimte zelf. Dit hoofdstuk geeft een samenvatting van de bevindingen uit de veldinventarisatie.

Hoeveelheid speelplekken

In de gemeente Zoeterwoude liggen 44 formele speelplekken die beheerd en onderhouden worden door de gemeente. Deze speelplekken liggen verspreid over de tien buurten en voor een deel in het landelijk gebied. Ook de schoolpleinen zijn bezocht en beoordeeld. Tijdens de inventarisatieronde is tevens een speelplek meegenomen die niet door de gemeente wordt beheerd, maar door de woningbouwvereniging (locatie Schenkelhof). De beoordeling per speelplek is terug te vinden in 'Fotoboek Zoeterwoude' (bijlage 7) waar per wijk en buurt en aan de hand van beeldmateriaal de scores van de speelplek of buurt gecombineerd zijn met gegevens over de speelplek of buurt. In de kaart 5.1 is een overzicht te vinden van alle speelplekken die zijn meegenomen tijdens de veldinventarisatie.

De nummers die hierin vermeld staan corresponderen met de nummers uit het fotoboek en gehanteerde nummers verderop in het rapport.

Kaart 5.1 - Formele speelplekken (cijfers) in de gemeente Zoeterwoude, verdeeld over de verschillende buurten. In rood de scholen en schoolpleinen, in groen de plekken buiten de woonbuurten.

Variatie in speelplekken

Er zijn zeer veel speelplekken gericht op de jongste doelgroep (0-4 jaar). Deze speelplekken hebben meestal een traditionele inrichting met houten of metalen speeltoestellen en een vloer van rubber tegels. In Zoeterwoude Dorp komen veel toestellen en de rubberen valtegels op meerdere plekken terug. Daardoor is er weinig variatie in uitstraling. In Rijndijk is het beeld divers en wordt meer gebruik gemaakt van houtschors, zand en gras als ondergrond. Het sortiment speeltoestellen komt overeen met die van Dorp.

Er zijn zes wijkoverstijgende speelplekken. Drie hiervan liggen in het buitengebied (#42 Molenpad, #44 Nieuweweg, #45 Groene Hartplein), twee in Rijndijk (#28 Frisostraat en #34 Oranjelaan) en één in Zoeterwoude (#22 Loethe). Deze plekken hebben een onderscheidende inrichting en een dusdanig openbaar karakter dat ze (waarschijnlijk) dienen als ontmoetingsplek voor kinderen buiten de buurt waarin de plekken gelegen zijn. Er is één formele natuurlijke speelplek (#45 Groene Hartplein), met een duidelijk onderscheidende inrichting, voor alle leeftijden, waardoor deze grote aantrekkingskracht heeft voor bijvoorbeeld uitjes met de klas of de naschoolse opvang.

In vijf van de tien wijken is een trap- of sportveldje ingericht, hier wordt gebruik gemaakt van stevige doelen en verschillende ondergronden (gras, asfalt, verharding).

Kwaliteit van de speelplekken

Vrijwel alle speelplekken zijn ingericht met duurzame, onderhoudsvriendelijke materialen en ondergronden. Hierdoor zijn er speelplekken met relatief oude toestellen die ook nu nog in goede staat zijn. De huidige staat van vrijwel alle speelplekken is beoordeeld als tenminste voldoende. Ook op het gebied van externe invloeden (vandalisme, kattenpoep e.d.) scoren de speelplekken goed tot uitstekend.

Bereikbaarheid

De situering van speelplekken (ligging, veiligheid, omvang, sociale controle, beschutting) wordt in de meeste gevallen als goed beoordeeld. Bij slechts 3 speelplekken (#6 Fuut, #31 Bernardstraat en #45 Groene Hartplein) wordt de situering als matig beoordeeld.

Dekking van speelplekken

In bijlage 1. is de dekking van speelplekken in de gemeente weergegeven voor de doelgroep van 5 tot 9 jaar (de doelgroep die zelfstandig buiten speelt). Dit bereik is gevisualiseerd door rondom elke speelplek een cirkel te trekken die de actieradius van een kind in deze doelgroep voorstelt. Voor deze actieradius wordt een afstand van 300 meter gehanteerd. De gebieden binnen deze cirkels liggen hemelsbreed dus binnen deze 300 meter. Om de daadwerkelijke dekking voor de kinderen te bepalen zijn ook de barrières in de kaart verwerkt. Deze barrières kunnen gehanteerd worden vanuit de kinderen zelf (te ver van huis, te drukke weg) maar worden in veel gevallen vastgesteld door ouders. In veel gevallen komen de barrières overeen met buurtgrenzen. Als barrières worden gezien:

- Water: sloten, weteringen en vijvers; zeker bij gevaarlijke oevers en het ontbreken van oversteekpunten.
- Wegen: Hierin is gekeken naar het profiel van de weg. Een doorgaande of ontsluitingsweg in een 30 km-zone, kan hierin ook als barrière worden ervaren.

In de Vogelweide en Bloemenweide en Goede Herder is de dekking van speelplekken voor 5-9 jarigen bovengemiddeld hoog, zeker in vergelijking met het aantal kinderen dat in de wijken woont van deze leeftijdsgroep.

5.2 Aanbod informele speelruimte

De kwantiteit en kwaliteit van de informele speelruimte (bespeelbare openbare ruimte) verschilt per buurt. In Zoeterwoude scoren Bloemenweide en Dorp-Zuid goed tot uitstekend door de ruime opzet van straten, brede stoepen, toegankelijk groen en speelse inrichting van de openbare ruimte. De auto is in grote delen van deze buurten niet (dominant) aanwezig en op verschillende plekken zijn speelaanleidingen in het straatbeeld opgenomen.

Zuidbuurt en Westwout zijn het minst beoordeeld. In een deel van Zuidbuurt is bijvoorbeeld beperkt ruimte voor een stoep en is de rol in van water in de informele speelruimte gevaarlijk of onzichtbaar. In Westwout is het manco dat de auto juist een vrij dominante en beeldbepalende rol heeft in het straatbeeld. Het water en het groen in de wijk heeft geen bespeelbare functie in de informele speelruimte van kinderen.

Als de kwaliteit van de informele speelruimte (zie "Fotoboek Zoeterwoude") wordt gekoppeld aan de kwantitatieve gegevens van de formele speelplekken ontstaat het volgende overzicht (tabel 5.2). Hierin zijn de scores 1 (slecht) t/m 5 (uitstekend) van de Quick Scan uitgezet tegenover de aantallen speelplekken in de wijk. De buurten Blankaartpark en Weipoort waren te klein, c.q. te specifiek om de informele speelruimte te beoordelen en zijn daarom niet in onderstaande tabel opgenomen.

TABEL 5.2 Informele speelruimte		Quick Scan score (1 t/m 5)					Aantal formele speelplekken (per type)				
buurtnaam	oppervlak (ha)	groen	verharding	water	aanleidingen	bereikbaarheid	'wijkoverstijgend'	'buurtplekken'	'straathoek'	aantal speelplekken	ha. per speelplek
0001 Westwout	26	2	2	2	2	4		4	1	5	5
0002 Vogelweide	10	3	3	3	2	3		2	4	6	2
0003 Bloemenweide	18	5	4	4	4	4		3	2	5	3
0004 Blankaartpark*	3								2	2	2
0005 Dorp Zuid	17	5	3	2	4	4	1	1	2	4	4
0202 Zuidbuurt	12	4	2	2	2	3		1	2	3	4
0303 Weipoort*	30							1		1	30
1004 Rijnegom	21	4	3		4	3	2	2	4	8	2
1007 De Goede Herder	10	5	3	2	2	4		3	2	5	2

* - Wijken waarbij de informele speelruimte niet beoordeeld is.

Te zien in de tabel is dat de buurten die goed scoren op de informele speelruimte, ook vaak goed bedeed zijn in formele speelplekken. Ook de wijkoverstijgende speelplekken zijn te vinden in de buurten met een goede informele speelruimte. Buurten met een mindere informele speelruimte (Westwout bijvoorbeeld) hebben relatief ook minder formele speelplekken.

5.3 Afstemming hoeveelheid speelruimte op doelgroep

Formele speelruimte per kind per buurt

De demografische gegevens zijn gecombineerd met de resultaten en bevindingen uit de veldinventarisatie. In de onderstaande tabel is de koppeling te zien van de aantallen kinderen per doelgroep per speelplek. Dit geeft inzicht in de afstemming van de speelruimte per buurt en doelgroep. De speelplekken buiten de woonbuurten (#41 t/m #45; Hans Eckplein, Molenpad, Nieuweweg, Groene Hartplein) zijn meegenomen als speelplek voor de oudere doelgroep in de nabijgelegen buurt.

Totaal doelgroep per speelplek	0-4	5-9	10-14	15-19	0-19
0001 Westwout (+ Molenpad, GH)	17	27	33	87	50
0002 Vogelweide	7	12	48	---	29
0003 Bloemenweide	4	10	37	55	39
0004 Blankaartpark (+ Nieuweweg)	6	9	17	21	29
0005 Dorp Zuid (+ Nieuweweg)	16	9	18	12	30
Totaal Zoeterwoude Dorp	10	13	32	48	37
0202 Zuidbuurt	5	9	15	19	25
0303 Weipoort	---	19	28	---	71
1004 Rijnegom	14	30	53	42	45
1007 De Goede Herder (+Eckplein)	12	11	15	29	28
Totaal Rijndijk	13	20	25	29	36

Tabel 5.3 – Het aantal kinderen per doelgroep per formele speelplek. Onderscheid is gemaakt per buurt en wijk. In de tabel is vooral de doelgroep 0-9 jaar van belang. Oudere kinderen zijn minder gebonden aan de eigen buurt. In een aantal buurten zijn zeer veel speelplekken voor het aantal kinderen. ‘--’ staat voor het ontbreken van een formele speel- of sportplek voor deze doelgroep

Bij veel buurten is er sprake van een vrij lage hoeveelheid kinderen per speelplek, zeker voor de 0-4 en 5-9 jarigen. In sommige buurten betekent dat er teveel formele speelplekken zijn, in andere buurten moet eerder geconstateerd worden dat er (momenteel) simpelweg te weinig kinderen wonen. Het onderscheid tussen beiden wordt gevonden in de ruimtelijke analyse van de buurt.

Het van belang dat er voldoende formele speelplekken voor elke doelgroep zijn. Het is echter ook van belang dat dit er niet té veel zijn, om zo ook de ontmoetingsfunctie van een speelplek voor kinderen en ouders te waarborgen. Voor een goede verhouding tussen het aantal speelplekken en het aantal kinderen is daarom gerekend met een speelplek per ongeveer 30 kinderen van een betreffende doelgroep. Deze waarde is afhankelijk van de kwaliteit van de informele speelruimte.

Op basis van de uitkomsten van de speelruimteanalyse en demografische gegevens kan geconcludeerd worden dat er in veel buurten een overschot aan formele speelplekken is. Zeker gezien de wens om diversiteit na te streven en de beperkte omvang van veel plekken, is het wenselijk om in buurten met een duidelijk overschot, formele speelplekken om te vormen naar speels ingerichte, informele speelruimte.

5.4 Speelruimte voor kinderen met een beperking

Bij goede speelruimte voor kinderen met een beperking is het van belang dat de speelplek zelf bereikbaar is (openingen in hekwerk) en dat er nagedacht wordt over de inrichting van de speelplek vanuit het perspectief van kinderen die bijvoorbeeld een visuele of verstandelijke beperking hebben of gebonden zijn aan een rolstoel. Zeker op wijk- overstijgende, centrale plekken is dit van belang. Dit kan door rekening te houden met de ondergrond (bij voorkeur van vast materiaal), een pad door de speelplek of door te kiezen voor toestellen die ook bespeelbaar zijn voor kinderen met een beperking. De speelplaatsen zijn over het algemeen goed toegankelijk voor rolstoelen. De speelplaatsen zijn goed overzichtelijk en daardoor ook toegankelijk voor bijvoorbeeld kinderen met een visuele beperking. Wel zouden er meer toegankelijke speeltoestellen toegepast kunnen worden. Een goed voorbeeld is bijvoorbeeld de vogelnestschommel. Dit toestel is vaak populair bij veel kinderen van diverse leeftijden, maar is tevens goed te gebruiken voor kinderen met een beperking. Op het gebied van toegankelijkheid is aandacht vereist voor de speelplekken aan de Oranjelaan (#33) en Frisostraat (#28) die met enige aanpassing toegankelijker kunnen worden ingericht.

5.5 Verblijfsruimte voor Jongeren

In zowel Zoeterwoude Dorp als Rijndijk zijn meerdere formele plekken te vinden die zijn ingericht voor jongeren. Veel van deze plekken liggen (wellicht verstandig) net buiten de woonkernen om overlast te beperken, maar er zijn ook plekken binnen de woonkernen. In Zoeterwoude Dorp is dat bijvoorbeeld de voetbalkooi in Bloemenweide, de hangplek aan de Nieuwe weg en in mindere mate het basketbalveld aan de Jan van Banningstraat. De formele jongerenplekken zijn onderscheidend ten opzichte van elkaar. Zo zijn er plekken met een voetbalkooi en/of skatevoorzieningen, maar er zijn ook plekken met alleen een aantal bankjes, zoals de bankjes op de parkeerplaats van de Klaverhal. Opvallend is dat veel plekken niet echt zijn ingericht als overtuigende jongerenplek. Het ontbreekt bijvoorbeeld vaak aan de mogelijkheid om droog te zitten. In Rijndijk is in dergelijke plekken beter voorzien (Oranjelaan #34 en Hans Eckplein # 41).

Het huidige aanbod van jongerenplekken is qua spreiding voldoende, met in bijna elke buurt een formele plek voor jongeren. Een deel van deze jongerenplekken is aangewezen als verwijsplek. Hierdoor is het mogelijk, als jongeren overlast veroorzaken op plekken waar dit niet gewenst of bedoeld is, hen te verwijzen naar een geschiktere locatie. De hangplek op verwijsplek Nieuweweg is onlangs verwijderd vanwege veiligheidsrisico's met betrekking tot de nooduitgang van Nextdoor en het ongewenste gedrag van de jongeren.

4 van de 6 verwijsplekken in Zoeterwoude:

Hangplek Utopia/ Nieuweweg

Parkje achter gemeentehuis/ Noordbuurtsehof

Trapveld Molenpad

Hangplek Oranjelaan met skatepark en trapveld

5.6 Conclusie analyse

Op basis van de analyse van vraag en aanbod kunnen de volgende conclusies getrokken worden:

- Zoeterwoude kent veel kleine speelplekjes met een traditionele inrichting gericht op een jonge doelgroep.
- In veel buurten is onder de jeugd (0-20 jaar) de doelgroep 10-14 jaar het meest omvangrijk.
- In een aantal buurten is er een overschot aan formele speelplekken. Dit heeft de volgende oorzaken:
 - In Bloemenweide, Zuidbuurt, Blankaartpark is het aantal kinderen ten opzichte van het speelruimteaanbod opvallend laag.
 - In De Goede Herder is het aantal speelplekken ten opzichte van de omvang van de buurt erg hoog.
 - In Vogelweide en Dorp Zuid of is er sprake van een combinatie van beiden.
- De speelplekken zijn in goede staat, maar zijn beperkt in vormgeving en speelkwaliteit (kan uitdagender).
- De kwaliteit van de informele speelruimte verschilt per buurt, maar kan op het aspect 'verharding' en 'speelaanleidingen' beter.
- De diversiteit van speelruimte kan beter. Winst is te behalen in de aanleg van ravotplekjes, onderscheidende sportplekken (nu vooral voetbal) of een speelroute in buurten waarbij de auto een dominante rol heeft (Westwout) of waar speelruimte geconcentreerd zal gaan worden.
- De speelplaatsen zijn voldoende toegankelijk voor bijvoorbeeld kinderen met een beperking. Door het plaatsen van meer toegankelijke speeltoestellen (vogelnestschommel) en het verbeteren van speelplaats Oranjelaan (#33) en Frisostraat (#28), kan de speelruimte voor deze doelgroep nog aantrekkelijker worden gemaakt.
- Er zijn voldoende plekken voor jongeren, al zijn deze niet altijd ingericht als overtuigende jongerenplek. Het aanbieden van de mogelijkheid om droog te zitten op enkele plekken kan helpen de jongeren te sturen naar de locaties waar zij geen overlast veroorzaken. Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling is momenteel bezig met een ontwerp voor een nieuwe overdekte hangplek die geplaatst zal worden op een nog nader te bepalen locatie in Zoeterwoude Dorp.

#06 Fuut: Een kenmerkend Zoeterwoudse speelplaats, met beperkte uitdaging.

Voorbeeld van een natuurlijke ravotplek in andere gemeente

6 Speelruimtebeleid

In de volgende beleidsuitgangspunten is weergegeven op welke wijze gemeente Zoeterwoude de komende tien jaar met het speelruimte in het openbare gebied om zal gaan. Het doel van speelbeleid is het tot stand brengen van goede aantrekkelijke speelvoorzieningen op de juiste plek. Speelvoorzieningen dienen gevarieerd te zijn, maar ook veilig en goed te beheren. Hiertoe is een aantal uitgangspunten opgesteld waaraan de speelruimte in de gemeente zou moeten voldoen.

6.1 Elk kind heeft het recht op buitenspelen

Elk kind van 0 tot 18 jaar heeft het recht om te ontmoeten, te spelen en te verblijven in de openbare ruimte recht om te spelen. Gemeente Zoeterwoude draagt er zorg voor dat er voldoende openbare plekken zijn waar kinderen en jeugdigen kunnen spelen of verblijven. Uitdrukkelijk geldt dit ook voor jongeren (15-18 jaar).

De uitvoering van het speelruimtebeleid en het uitdragen van de visie op speelruimte is niet alleen een verantwoordelijkheid van de gemeente. De gemeente verwacht van haar bewoners ook medewerking op dit vlak om te komen tot kwalitatieve speelruimte voor iedereen. Dit betekent dat bewoners tolerant zijn naar spelende kinderen, maar ook oudere jeugd de kans geven elkaar te ontmoeten in de openbare ruimte. Daarnaast wordt een zekere mate van toezicht verwacht van bewoners zodat snel gehandeld kan worden bij uitzonderlijke situaties of mogelijke problemen.

6.2 Er zijn voldoende speelplekken op de juiste plaats

Om alle kinderen van 0-18 een plek te kunnen geven is het van belang dat het aantal en de inrichting van de speelruimte afgestemd is op de doelgroep. Het karakter van de speelruimte dient daarom te worden afgestemd op de bestaande demografische situatie van de buurt. Bij de (her-)inrichting van speelplekken doet Zoeterwoude actief onderzoek naar de bevolkingssamenstelling rondom de speelplek en inventariseert de wensen van de (toekomstige) gebruikers.

6.3 Het aantal speeltuinen is afgestemd op de informele speelruimte

Daarbij is ook de bespeelbaarheid van de openbare ruimte van belang. In wijken waar speelruimte onder druk staat door intensieve bebouwing of verkeer zal de noodzaak van een veilige speeltuin groter zijn, dan waar en ook op straat gespeeld kan worden. Daarom wordt het aantal formele speelplekken afgestemd op de informele speelkwaliteit van de omliggende openbare ruimte.

6.4 Het aanbod aan speelruimte is gevarieerd

Per buurt dient een gedifferentieerd aanbod voor speelruimten aanwezig te zijn. Als uitgangspunt voor de inrichting van speelruimte hanteert gemeente Zoeterwoude de 'Schijf van Vijf'. Het is wenselijk dat binnen een wijk verschillende types speelplekken voorkomen en een grote verscheidenheid aan speelfuncties wordt aangeboden. De diversiteit zorgt ervoor dat kinderen van verschillende leeftijden geprikkeld en uitgedaagd worden om meer gebruik te maken van de formele speelruimte in hun buurt. Een verbindende speelroute is bedoeld om meerwaarde te halen uit de som van de afzonderlijke delen. De plekken dienen immers bereikbaar te zijn voor de doelgroep.

Figuur 6.1 - De Schijf van Vijf

De 'schijf van vijf' is opgesteld aan de hand van vijf belangrijke elementen die verondersteld worden aanwezig te zijn in een kindvriendelijke buurt met een gevarieerd speelruimteaanbod. Hierbij wordt dus niet alleen gekeken naar de formele speelplekken, maar naar de gehele speelruimte:

- De speelplek met speeltoestellen (traditioneel)
- Toegankelijk, bespeelbaar groen (vieze knieën)
- Het pleintje voor informeel spel ('t pleintje)
- Het trapveldje voor fysieke uitdaging (trapveldje)
- De verbindende speelroute (speelroute)

6.5 De speeltuin is een fijne en veilige plek om te spelen

De formele speelplek is een plek waar kinderen zich thuis voelen en waar ze veilig kunnen spelen. Bovendien is de inrichting voldoende uitdagend voor de doelgroep.

Bij de inrichting van formele speelruimte richt gemeente Zoeterwoude zich in de eerste plaats op het bieden van voldoende speelkwaliteit voor de beoogde doelgroep (zie tabel 3.1 voor de wensen per doelgroep). Daarbij gaat het niet alleen om speeltoestellen, maar om de gehele inrichting van een speelplek.

Daarnaast is het van belang dat formele speelruimte:

- Aantrekkelijk vormgegeven is; de afwisseling in kleur en vorm, het gebruik van een thema en diversiteit in materialen van objecten zorgen voor een aantrekkelijk geheel;
- Veilig is; de toestellen worden regelmatige geïnspecteerd en voldoen aan de geldende normen uit het attractiebesluit. Daarnaast wordt bij het ontwerpen van nieuwe speelruimte gelet de veiligheid van de verkeerssituatie;
- Goed onderhouden is (beeldkwaliteit); de speelplekken worden schoon en netjes gehouden. Toestellen die kapot zijn worden zo snel mogelijk gerepareerd, vervangen of zo nodig verwijderd.

6.6 De openbare ruimte wordt als toekomstige speelruimte betrokken

De inrichting van de openbare ruimte is van belang voor spelen. Zowel voor groen, bestrating als water geldt dat deze als aanleiding tot spel kunnen functioneren. De zogeheten spelaanleidingen. Dit kunnen elementen zijn die expres voor spelen zijn geplaatst (bijv. een hinkelbaan) maar dit kunnen ook elementen zijn die een andere functie hebben en toch bespeelbaar zijn, zoals bankjes, muurtjes, paaltjes of hoogteverschillen. Bij herinrichtingen van de openbare ruimte of ontwikkeling van nieuwe wijken wordt aandacht besteed aan de informele speelruimte voor kinderen door ook met het oog hierop te kijken naar de ruimtelijke plannen.

Aandachtspunten hiervoor zijn:

- aantrekkelijk en toegankelijk groen: hoogteverschillen, gevarieerd groen;
- speelse of bespeelbare verharding: toepassing van afwijkend kleur/materiaalgebruik, verkeersluwe straten en brede stoepen;
- veilig en bespeelbaar water: flauwe toegankelijke oevers, ondiep water en de hygiëne van het water en de bodem;
- veilige routes naar speelplekken: routes die belangrijke plekken voor kinderen met elkaar verbinden, rekening houdend met de genoemde barrières.

6.7 Schoolpleinen maken deel uit van de speelruimte

De (speel-)ruimten bij basisscholen met hun voorzieningen vormen vaak een belangrijk deel van de speelruimte van kinderen. Voor, tijdens en na schooltijd spelen kinderen er, en de weg er naartoe is hun goed bekend. De openbare schoolpleinen maken al deel uit van de openbare speelruimte en staan dus ter beschikking om er ook buiten schooltijd te spelen. Het is wenselijk om daar waar nodig en mogelijk de (niet openbare) speelruimten bij scholen te betrekken in het basisnetwerk speelvoorzieningen. Als een schoolterrein in het basisnetwerk wordt opgenomen, dan zullen er met het schoolbestuur duidelijke afspraken gemaakt moeten worden over de verantwoordelijkheden, het beheer, het onderhoud en de vervanging van de speeltoestellen. Als een schoolplein niet specifiek in het basisnetwerk wordt betrokken, betekent dit niet dat het plein afgesloten moet worden, maar dat het onderhoud, het beheer en de vervanging van de toestellen niet vanuit het budget openbare speelvoorzieningen moet plaatsvinden.

6.8 Op de buurtspeelplek kunnen kinderen met en zonder handicap samen spelen

Bij het ontwerpen van de grotere buurtspeelplekken wordt rekening gehouden met het medegebruik door de doelgroep met een beperking. Wij stimuleren hiermee de ontmoeting en het samenspel tussen kinderen met en zonder beperking. Op deze speelplekken wordt rekening gehouden met de toegang tot de locatie, de toegankelijkheid van de plek en de keuze van de toestellen. Het gaat hierbij om toestellen die zowel voor de doelgroep met als zonder een beperking grote speelwaarde heeft. Hiermee wordt voorkomen dat heel stigmatiserend en juist scheidend bijvoorbeeld op een plek een rolstoelschommel staat waarop alleen de kinderen met een beperking zouden kunnen en mogen spelen. Dit betekent dus niet dat iedere buurtspeelplaats en ieder speeltoestel voor alle vormen van beperking geschikt moet zijn, maar wel dat nagedacht wordt hoe een speelplek voor een brede doelgroep geschikt kan zijn.

6.9 Zoeterwoude kiest voor duurzame speelplekken

De formele speelruimte wordt op een duurzame wijze ingericht. Bij de keuze van speeltoestellen wordt gelet op levensduur en wordt bij voorkeur gebruik gemaakt van speeltoestellen van staal omdat deze materialen langer meegaan en weinig onderhoud vergen. Hout is minder onderhoudsvriendelijk en moet eerder vervangen worden. Hier wordt alleen voor gekozen als er een bijzondere aanleiding voor is, bijvoorbeeld de aanleg van een natuurspeelplek. De gemeente streeft naar hergebruik van toestellen. Goede speeltoestellen die op de ene plek overbodig zijn, kunnen worden verplaatst naar een andere locatie.

6.10 Gebruikers en buurtbewoners denken mee over de plannen

Buurtparticipatie is belangrijk voor het succes van een speelplek. Buurtbewoners hebben als geen ander kennis van de specifieke omstandigheden op de plek zoals bezonning, het gebruik en de gebruikers. De gemeente wil zo veel mogelijk ruimte geven voor de inbreng van haar inwoners bij de inrichting van speelveldjes of het verbeteren van de speelkwaliteit van de informele speelruimte. Met name de inbreng van de kinderen zelf is belangrijk. Zij zijn immers de belangrijkste gebruiker. Er bestaan verschillende vormen van participatie. Participatie kan gericht zijn op informeren, raadplegen, advies inwinnen, samenwerken en meebeslissen. Afhankelijk van de situatie en de grootte van renovatie wordt per plek bekeken welk type participatie het meest doelmatig is. De gemeente blijft eindverantwoordelijk en is regievoerder.

7 Uitwerking van het beleid per wijk

7.1 Inleiding

In hoofdstuk 6 zijn de uitgangspunten voor het speelruimtebeleid opgesteld die richting geven aan de gewenste ontwikkeling van de speelruimte in Zoeterwoude. In hoofdstuk 7 vindt een koppeling plaats tussen de beleidsuitgangspunten enerzijds en de bestaande situatie anderzijds. Om deze speelruimtebeleid te vertalen naar concrete aanbevelingen voor de speelruimte is elke buurt afzonderlijk uitgelicht en het advies afgestemd op de bevindingen van de uitgevoerde analyses. Dit maakt dat er maatwerk ontstaat per buurt, afgestemd op bijvoorbeeld de bespeelbaarheid van de algehele openbare ruimte; de informele speelruimte.

Samengevat bestaat het advies op buurtniveau uit de onderstaande ingrepen. Meer gedetailleerd is het terug te vinden in de actielijst van bijlage 4:

Concentreren: Wanneer er bovengemiddeld veel formele speelruimte in een wijk aanwezig zijn, worden meerdere formele speelplekken omgevormd naar informele speelruimte. Dergelijke speelplekken zijn ruimtelijk gezien overbodig en beperken uitwisseling en ontmoeting in de buurt. Speelplekken kunnen worden omgevormd naar een pleintje (verharding/poefs/hinkelpaden) of naar een meer natuurlijke ravotplek (bosjes, grasveldjes, boomstammen). Voorbeelden van de inrichting van dergelijke speelruimte is te vinden in bijlage 2.

Variëren in speelruimte: Bij een aantal buurten is het nodig om meer variatie aan te brengen in de speelruimte. De hoeveelheid speelplekken ten opzichte van de vraag staat hier dus niet zo zeer ter discussie, maar meer het gebrek aan diversiteit tussen deze speelplekken.

Aandacht voor informeel spelen of speelroutes: In een aantal buurten is de informele speelruimte als matig beoordeeld of ontbreekt een speelroute die nodig wordt geacht om speelplekken op een speelse, maar vooral ook veilige manier te verbinden. Geadviseerd wordt dergelijke ingrepen per buurt op te pakken en bijvoorbeeld te integreren in een renovatieplan zoals nu voor Westwout gepland is.

7.2 Westwout

Samenvatting analyse – In Westwout liggen momenteel 5 speelplekken. De dekking van deze speelplekken is ruim voldoende voor de doelgroep 5-9 jaar. De verdeling van kinderen over de verschillende leeftijdsgroepen is redelijk evenredig; de dominante doelgroep is 10-14 jaar. Het aantal kinderen per speelplek is het hoogst in deze buurt en ook voor de doelgroepen afzonderlijk liggen deze waarden hoger dan het gemeentelijk gemiddelde. De bevindingen geven aan dat de formele speelruimte kwantitatief goed is. Op het gebied van de informele speelruimte is er flink winst te behalen. De buurt scoort op 4 van de 5 aspecten matig. Ook in de kwalitatieve beoordeling van de formele speelruimte is een verbeteringslag mogelijk. Op het aspect vormgeving wordt matig tot voldoende gescoord terwijl ook de speelkwaliteit op 2 locaties als matig wordt beoordeeld. Alle speelplekken zijn traditioneel ingericht, meestal met (meerdere) wipkippen en glijbaan. Hierbij is wel gelet op de verschillende doelgroepen. De oudere kinderen (10-14 en 15-19) kunnen naar het voetbalveld aan het Molenpad (sport) of de natuurlijke speelplek op het Groene Hartplein.

Gewenste situatie – Er zijn momenteel plannen om de openbare ruimte in Westwout opnieuw in te richten. Hierbij gaat het vooral over de rol van de auto in het straatbeeld en de wijze van parkeren in de buurt. Aanpassingen in de openbare ruimte kunnen ertoe bijdragen dat vooral de informele speelruimte voor kinderen verbetert. Dit kan door het opnemen van eenvoudige speelaanleidingen of speelse bestrating in de nieuwe plannen en het creëren van veilige oversteekplekken langs belangrijke routes voor kinderen. Ook het groen zou bespeelbaarder kunnen worden ingericht. Vooralsnog is er veelal sprake van 'kijkgroen' en zijn er weinig mogelijkheden om te spelen in de bosjes of grasveld. In de Commandeurshof (#04) kunnen de hagen bijvoorbeeld nog meer benut worden voor speelmogelijkheden en routes terwijl ook in de Burgemeester Slicherstraat (#02) meer gedaan kan worden met het aanwezige groen.

Het schoolplein aan de Veldzichtstraat (#05) zal worden opgeheven, dit is geen probleem voor de spreiding van speelplekken. Wel zou er meer speelwaarde aangeboden kunnen worden op de nabijgelegen Commandeurshof (#04). Hier ontbreekt de speelwaarde voor 5-9 jarigen. Dit is wellicht te realiseren door speelaanleidingen (verkeersroute). Op buurtniveau is het wenselijk wordt om meer diversiteit aan te brengen in de uitstraling van de formele speelplekken. Hierbij wordt verwezen naar de Schijf van Vijf; meer ravotplekken in het groen, pleintjes en sportmogelijkheden. Diversiteit kan echter ook gezocht worden in de materiaalkeuze van toestellen (meer natuurlijke uitstraling) of onderscheidende toestellen.

Commandeurshof: deze speelplek kan meer speelwaarde bieden door toevoeging van speelaanleidingen.

Speelplek aan burgemeester Slicherstraat, zal geheel worden gerenoveerd in het kader van rioleringsproject Westwout.

Actiepunten:

- Het verbeteren van de informele speelmogelijkheden in de wijk;

- Toevoegen van meer speelwaarde voor 5-9 jarigen op speelplek Commandeurshof en renoveren valondergrond;
- Herinrichten speelplek Burgemeester Slicherstraat;
- Speelplek Van Alkemadestraat omvormen naar natuurlijke ravotplek;
- Versterken speelroute en beter bespeelbaar maken van de openbare ruimte.

7.3 Vogelweide

Samenvatting analyse – Relatief gezien de buurt met de meeste kinderen. Hierin is de doelgroep 10-14 jaar het grootst en de doelgroep 0-4 jaar het kleinst. Van de zes (!) speelplekken in deze buurt is echter één in beperkte mate ingericht voor 10-14 jarigen en zijn er vijf ingericht voor 0-4 jarigen. De dekking voor 5-9 jarigen is bovengemiddeld hoog en kijkend naar het aantal kinderen per speelplek scoort deze wijk het laagst (het minst aantal kinderen per speelplek). Dit beperkt de mogelijkheid tot ontmoeting en samenspel. De kwaliteit van de formele speelplekken varieert. Twee speelplekken bestaan uit een glijbaan en wipkip, op andere plekken is een verzameling van meerdere toestellen te vinden. De vormgeving is vrij eenvoudig en met een vergelijkbare uitstraling. De formele plekken liggen wat verstopt in hofjes, hierdoor hebben ze een wat minder openbaar karakter. De informele speelruimte is redelijk. Door de volle buurt loopt een groen/blauwe gordel waarbij het groen toegankelijk is en het blauw zichtbaar. Aan de westkant van de buurt levert dit vanwege het beperkte zicht en de nabijheid aan de speelplek wel veiligheidsopmerkingen op (zeker voor jonge kinderen). Het weefsel is toegankelijker voor langzaam verkeer (fiets/lopend) dan met de auto (veel kruip-door-sluip-door)

Gewenste situatie:

Het aantal formele speelplekken is te groot ten opzichte van het aantal kinderen dat in de wijk woont. Het aantal formele speelplekken dient daarom geconcentreerd te worden. Hierdoor worden de resterende speelplekken niet alleen belangrijker, maar ontstaat er ook meer budget om deze meer onderscheidend in te richten. De speelplek aan de Reiger (#09) is een goed voorbeeld van een centrale, openbare en uitnodigende speelplek. Het aanwezige groen en water in de buurt zou beter gebruikt kunnen worden in de speelruimte van kinderen. Leuke speelaanleidingen (stapstammen of –keien bijvoorbeeld) kunnen worden gebruikt om te benadrukken dat het water en groen ook bespeeld kan worden.

Reiger: Een drukbezochte buurtspeelplek

Kievit: een speelplek met weinig speelkwaliteit

Actiepunten:

- Het omvormen van (#06 Fuut) naar natuurlijke ravotpek/plantsoen;
- Het bieden van andere vormen van spel of sport op speelplek Zwaan (#11) aan een oudere doelgroep, die nu nauwelijks bediend wordt (bijv. pannaveldje);
- Het opheffen van speelplekken (# 10 Gans, #08 Kievit) en omvormen naar informele speelplek/pleintje;
- Het versterken van bespeelbaarheid van de openbare ruimte in de wijk;
- Versterken speelroute.

7.4 Bloemenweide

Samenvatting analyse – Samen met de Vogelweide een relatief kinderrijke buurt (24% van de inwoners <19 jaar). Vanwege de lage dichtheid van de wijk ook een vrij lage kinddichtheid (aantal kinderen per hectare) en daarbij ook een onevenredige verdeling met weinig 0-4 jarigen en veel meer 10-14 en 15-19 jarigen. Het aantal speelplekken (5) is goed verdeeld over de buurt, maar gezien de dekking en de benodigde doelgroepen zijn het er te veel. Vooral voor de jongste doelgroepen is het aantal kinderen per speelplek zeer laag. Bij de 0-4 jarigen zijn er zelfs maar 4 kinderen per speelplek. Dit beperkt de ontmoetingsfunctie van een speelplek. Twee van de speelplekken betreffen schoolpleinen (#13 Herderstasjespad en #15 Hondsdrafweg), waarbij 1 uitgerust met een voetbalkooi. Deze twee plekken zijn nabij elkaar gelegen en vervullen een ogenschijnlijk belangrijke rol in het naschoolse buitenspelen. Er is op de verschillende formele speelplekken variatie in toestellen en speelfuncties. Ook kijkend naar de Schijf van Vijf is de speelruimte goed gevarieerd. Er zijn pleintjes, plekken om in het groen te ravotten, te sporten, traditionele speelplekken en autovrije routes in de wijk waarlangs gespeeld kan worden. De informele speelruimte is dan ook als goed tot uitstekend beoordeeld.

Gewenste situatie – De speelruimte in de Bloemenweide is als goed beoordeeld. Momenteel is de aanwas van jonge kinderen beperkt, maar dit hoeft niet per definitie te betekenen dat de speelruimte daarom niet meer nodig is. Met betrekking tot de formele speelruimte is het concentreren van de formele speelruimte gewenst. De speelplek in de Zwanebloemlaan (#16) is een belangrijke en centraal gelegen speelplek. De plek kan nog uitdagender worden ingericht met meer speelkwaliteit. De omliggende speelplekken aan de Boterbloemlaan (#12) Hondsdrafweg (#14) zouden in dat geval ook een andere, meer informele inrichting kunnen krijgen met speelaanleidingen gericht op de jongste doelgroepen. Bij een herleving van het aantal kinderen in de buurt kunnen dergelijke informele speelplekken eenvoudig weer worden ingericht als formele speelplek. In informele speelruimte is al goed voorzien. Toch zijn er altijd wel mogelijkheden voor speelaanleidingen ‘in het wild’ zoals een hinkelbaantje op de weg naar school of een spoor van stapstammen langs het pad. Op dit moment liggen er plannen om de twee scholen samen met de school uit Westwout samen te voegen tot een scholencomplex met (groen) schoolplein. Een natuurlijke speelplek binnen het barrière gebied van Zoeterwoude-Dorp ontbreekt nog. In combinatie met de brede school kan dit goed werken in combinatie met natuureducatie en het is goede aanvulling van de informele speelruimte in de wijk.

Het voetbalveld nabij de school aan het Herderstasjespad (#13) is de enige sportvoorziening in de buurt. Deze ligt momenteel op een locatie in de wijk waar weinig overlast veroorzaakt kan worden door de oudere jeugd. Bij de herinrichting van Bloemenweide Noord wordt deze opnieuw ingepast. Het verdient de aanbeveling om bij de herinrichting van het voetbalveld op de nieuwe locatie rekening te houden met de doelgroepen 10-14 en 15-19.

Actiepunten:

- Het herinrichten van speelplek Zwanebloemlaan, naar een uitdagende buurtspeelplek;
- Het opheffen van speelplek Boterbloemlaan en Hondsdrafweg en omvormen naar een informele speelplek (pleintje);
- Bij de herinrichting Bloemenweide Noord rekening houden met inpassing van een voetbalveld voor 10-14/ 15-19 jarigen;
- Het groene schoolplein inrichten als wijkoverstijgende buurtplek/sportpek.
- Versterken speelroute en beter bespeelbaar maken van de openbare ruimte.

7.5 Blankaartpark

Samenvatting analyse – Blankaartpark is een kleine buurt ingeklemd door vrij heldere barrières (water of ontsluitingswegen). De buurt heeft relatief gezien het laagste aantal kleine kinderen (11% van de bevolking) en slechts 20 kinderen tot 9 jaar in de buurt wonen. Met twee speelplekken zijn deze kinderen nog redelijk voorzien, maar zijn er weinig andere mogelijkheden. De twee speelplekken zijn wel voldoende onderscheidend van elkaar (materialen, toestellen en ondergronden verschillen). Oudere kinderen zijn aangewezen op Loethe in Dorp Zuid. De omvang van de buurt maakt het niet relevant om te kijken naar de ontbrekende elementen van de Schijf van Vijf voor Buitenspelen.

Gewenste situatie – Het aantal speelplekken en het aantal kinderen is goed op elkaar afgestemd. Er zijn geen veranderingen noodzakelijk.

Blankaartweg, een geschikte speelplek voor deze wijk

Krepelstraat: besloten speelplek voor de jongste doelgroep

7.6 Dorp Zuid

Samenvatting analyse – Na Blankaartpark wonen in Dorp Zuid relatief gezien het minste aantal kinderen. De dominante doelgroep is zoals in veel buurten 10-14 jaar. Deze doelgroep wordt ook redelijk goed bediend in de buurt met twee van de vier speelplekken. Daarnaast liggen er aan de Nieuweweg nog een aantal speel- en sportvoorzieningen binnen handbereik van de oudere doelgroepen (10-14 en 15-19 jaar). De jongere doelgroepen worden eveneens goed voorzien met onder andere drie speelplekken dicht bij elkaar in het zuidelijke deel van de buurt. De buurt onderscheidt zich doordat er twee vrij grote speelplekken gelegen zijn,

waarvan Loethe (#22) zelfs een wijkoverstijgend bereik wordt toegekend. De speelplekken in Dorp Zuid zijn, zeker ten opzichte van de andere buurten veel diverser ingericht met zowel traditioneel spel als meerdere vormen van sport en zelfs plekken met een meer natuurlijke inrichting. Dorp Zuid is een volksbuurt in transformatie, een mix van oud en nieuw. Dit levert veel diversiteit in het straatbeeld. Er is relatief veel openbare ruimte om in te spelen, ook in het aanwezige groen (vooral rondom Loethe). Rondom de buurt liggen wel een aantal doorgaande wegen en er zijn vaak smalle stoepen. Het aanwezige water nodigt niet uit tot spelen en ligt vaak op plekken met weinig toezicht. Kijkend naar de Schijf van Vijf ontbreekt eigenlijk alleen een speelroute door de buurt.

Gewenste situatie: De verbinding tussen Loethe in het noorden van de buurt en de woningen in het zuidelijke deel van de buurt (Jan van Banningstraat e.o.) kan versterkt worden door een kindroute tussen beide aan te leggen. Dit kan bijvoorbeeld vormgegeven worden door herkenbare elementen langs de route (bijv. bijzondere tegels) of door eenvoudige speelaanleidingen zodat deze route ook bij kinderen bekend is als 'speelroute'. Hierdoor wordt de speelplek aan de Banningstraat (#19) meer naar buiten getrokken terwijl de waterpartij ten zuiden van Loethe op een veilige en/of meer speelse manier overgestoken kan worden.

Loethe: Overzichtelijke speelplek voor grote doelgroep

Jan van Banningstraat: leuke speelplek voor jong en oud

Actiepunten:

- Aanleggen speelroute tussen speelplein Jan van Banningstraat en Loethe;
- Omvormen speelplek Schenkelweg (#20) naar informeel pleintje met leuke bestrating en speelaanleidingen (op langere termijn).

7.7 Zuidbuurt

Samenvatting analyse – Het buurtschap Zuidbuurt heeft een hoofdweg door het hart van het weefsel lopen. Aan weerszijde van deze weg ligt een speelplek. Zodoende is er formele speelruimte om te spelen. Deze formele speelruimte richt zich beide op de jongste twee doelgroepen (0-9 jaar). Aan de oostkant van Zuidbuurt zijn daarnaast nog speelvoorzieningen opgenomen voor een oudere doelgroep (10-14 jaar) in de vorm van een tafeltennistafel en trapveld. Hiermee worden alle doelgroepen bediend door middel van formele speelplekken. De informele speelruimte is als zwak tot matig beoordeeld voor wat betreft de verharding en het water. Zeker de westkant van Zuidbuurt is niet erg bespeelbaar, vanwege de smalle stoep en de beperkte hoeveelheid openbare ruimte. Vanwege het meer landelijke karakter van de buurt is het eigen erf, de vaak grote achtertuin of het weiland ook een belangrijk onderdeel van de informele speelruimte van kinderen. De geleidelijke overgang naar het platteland met sloten, groen en natuurlijke aanleidingen (lange plank over sloot) maakt dat er voldoende informele speelruimte is om in te ravotten.

Gewenste situatie :

De (informele) speelruimte aan de westzijde van Zuidbuurt is beperkter dan aan de oostzijde. De speelplek aan het Zuidhof (#23) biedt daarbij ook minder uitdaging en speelfuncties dan de speelplek aan de Zonnegaarde (#24). Enkele bewoners hebben voorgesteld om de speelplek aan de Zuidhof te laten vervallen en beide te concentreren aan de Zonnegaarde. Het is onduidelijk hoe breed dit voorstel gedragen wordt in de buurt. Daarom is het wenselijk dit te onderzoeken en op basis daarvan te beslissen. Indien uit het onderzoek blijkt dat het speelplekje aan de Zuidhof behouden moet blijven is het raadzaam om deze op te waarderen en daarbij ook rekening te houden met de veiligheid en toegankelijkheid rondom de speelplek.

Zuidhof: door de beperkte ruimte biedt deze slecht beperkt speelmogelijkheden

Zonnegaarde: de buurtspeelplek van Zuidbuurt

Actiepunten:

- Enquêteren bewoners Zuidhof m.b.t. de toekomst van speelplaats Zuidhof (#23).
- Opwaarderen, danwel omvormen van speelplaats Zuidhof.

Plankaart Zoeterwoude-Dorp

7.8 Rijnegom

Samenvatting analyse – In Rijnegom is de formele speelruimte verdeeld in twee zones, 5 speelplekken in het noorden en 4 in het zuiden. Deze speelplekken bieden zowel sport als traditioneel spel aan en qua doelgroepen sluiten ze goed aan op de aantallen van in de buurt wonende kinderen. De aantallen kinderen per doelgroep per speelplek zijn hoger dan het gemiddelde. Voor de doelgroep 5-9 jaar zelfs het hoogste van heel de gemeente.

De formele speelplekken zijn goed verdeeld over de grote wijk, met in zowel de noordelijke als zuidelijke zone een grotere speelplek. Ook biedt Rijnegom een aantal informele speelplekken zoals aan de Nassaulaan (#29) en de Rijnegommerstraat (#35). Deze kleine plekken zijn een aanvulling op de meer geconcentreerde grote plekken aan de Frisostraat (#28) en Oranjelaan (#33/#34). Overigens liggen alle formele speelplaatsen aan de oostkant van de Nassaulaan. Voor hen die aan de westkant van deze laan wonen en deze laan als barrière zien is de formele speelruimte daardoor beperkt bereikbaar.

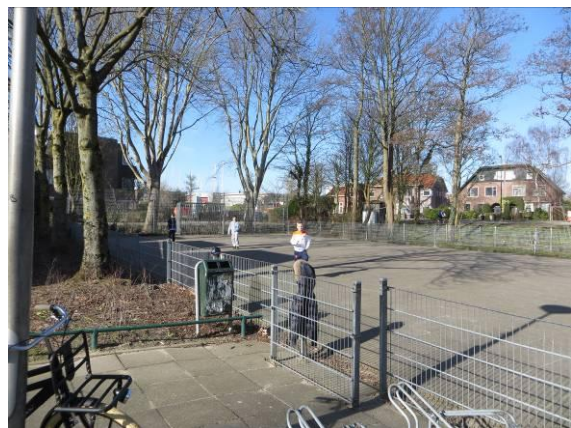
In de gehele buurt is veel openbaar bespeelbare ruimte, bijvoorbeeld nabij carports en garageboxen. Hierdoor is de relatief lagere dichtheid van speelplekken minder bezwaarlijk. Te zien is dat er bijvoorbeeld ook veel op straat gespeeld wordt. Er is in de buurt vrijwel geen (bespeelbaar) water. Aan de westkant van de Nassaulaan is echter wel een groen/blauwe strook met wandelpad waarin kinderen kunnen spelen/ravotten. Het is onbekend of dit ook veel gebeurt

Gewenste situatie:

De huidige verdeling van speelruimte is goed. Het is wenselijk om de barrièrewerking van de Nassaulaan te verkleinen. Dit kan bijvoorbeeld door een duidelijke en speelse oversteekplaats voor kinderen of met verkeersremmende maatregelen. Hierdoor worden zowel de formele speelplaatsen aan de oostkant als de groen/blauwe strook aan de westkant van de Nassaulaan voor meer kinderen bereikbaar. Dit bevordert de uitwisseling binnen de buurt. Hoewel het indianenveldje aan de Frisostraat als enige plek hoogteverschil kent en vrij groen is uitgevoerd zouden deze avontuurlijke aspecten op meer plekken terug mogen komen. De speelplek aan de Oranjelaan (nu zand) zou bijvoorbeeld veel groener ingericht kunnen worden en kinderen ook kunnen leiden naar de achterliggende groen/blauwe stroken aan de westkant van de buurt. De beide grote, centrale locaties (Frisostraat/ Oranjelaan) dienen beter toegankelijk te zijn voor wandelwagens en kinderen met een beperking. De voetbalkooi aan de Oranjelaan (#34) zou op korte termijn gerenoveerd moeten worden vanwege de ongelijke bestrating. Het verdient de aanbeveling om de sport- en jongerenplek als geheel te renoveren, rekening houdend met de wensen van gebruikers en omwonenden.

Johan Frisostraat: een wijkoverstijgende speelplek

Trapveld aan de Johan Frisostraat

Actiepunten:

- Het versterken van de speelroute binnen Rijnegom;
- Het verkleinen van de barrièrewerking tussen de west- en de oostzijde van de Nassaulaan;
- Toegankelijkheid voor kinderen met een beperking verbeteren op speelplek Frisostraat (#28) en renoveren als avontuurlijke wijkoverstijgende buurtspeelplek;
- Speelplek Oranjelaan (#33) renoveren, groener inrichten en toegankelijkheid voor minder validen verbeteren;
- Renoveren trapveld Oranjelaan (#34) in combinatie met skatebaan en JOP.

7.9 Meerburg

Samenvatting analyse – De wijk is momenteel nog in aanbouw en zodoende niet geanalyseerd tijdens het veldwerk. Wel zijn de bouwplannen beoordeeld en is op basis daarvan advies gegeven over het aantal en het type speelplekken in de Meerburgerpolder. Deze plannen zijn inmiddels in ontwerpfase.

Gewenste situatie:

Voor het ontwerp van de speelruimte is gebruik gemaakt van de Schijf van Vijf voor het inrichten van de speelplekken. Hierbij is er voor alle doelgroepen en spelvormen ruimte gereserveerd. De speelplekken afzonderlijk worden met elkaar verbonden door een speelroute. De toekomstvisie op de speelruimte van Meerburg is te vinden in bijlage 3. De openbare ruimte hoeft niet overal strak en netjes te zijn. Het moet mogelijk zijn om lekker te kunnen ravotten in de openbare ruimte. Tijdelijk braakliggende terreinen in de wijk in aanbouw zijn vaak ideale speelterreinen om te fietsen, verstopperijtje te spelen of van de zandbergen te rollen.

Actiepunten:

- Geen.

7.10 De Goede Herder

Samenvatting analyse – Net als Rijnegom een buurt met een hoge kinddichtheid (veel kinderen per hectare woongebied). Opmerkelijk is de verdeling van de leeftijdsgroepen. Waar deze in vrijwel alle andere buurten oplopend is, is in De Goede Herder veel meer balans en is de doelgroep 0-4 jarigen het grootst terwijl de 15-19 jarigen duidelijk in de minderheid zijn. De speelplekken zijn hier ook op gericht, want vier van de vijf speelplekken zijn ingericht voor 0-4 jarigen. Onder de vijf speelplekken is een school met meerdere pleinen. Qua dekking en spreiding van speelplekken zijn er meer dan genoeg speelplekken voor 5-9 jarigen. Samen met het aantal kinderen in de buurt maakt het dat er relatief weinig kinderen per doelgroep per speelplek zijn. Hierdoor is de rol van de speelplek als ontmoetingsplek redelijk beperkt. Kijkend naar een actieradius van 300 meter zou 1 grote speelplek volstaan, geflankeerd door locaties met andere speelvormen (pleintje, sport, ravotplek). Voor de oudste doelgroep is geen formele hangplek. Deze doelgroep is echter goed voorzien door het pannaveldje in Meerburg en de hangplek aan de nabijgelegen Oranjelaan. In De Goede Herder zijn vier van de vijf speelplekken prettig groen ingericht, al hadden deze avontuurlijker gekund. Zo zijn er weinig echt uitdagende speeltoestellen en is het allemaal erg vlak. De informele speelruimte is wisselend beoordeeld. Er is veel openbare groene ruimte in de buurt, die in veel gevallen ook bespeelbaar is. Verder zijn er in veel gevallen brede stoepen en is het parkeren vaak geconcentreerd waardoor de auto minder dominant is in veel straten. Op andere plekken zijn echter geen stoepen en is het aanwezige water vooral een barrière en niet betrokken bij de (informele) speelruimte. De speelplekken zijn over het algemeen goed en zonder barrières te bereiken.

Gewenste situatie - Met betrekking tot de formele speelplekken wordt geadviseerd op termijn meer variatie aan te brengen in de speelplekken. Een kleine speelplek als de Eikenlaan (#36) kan ook als informele speelplek worden ingericht terwijl de Moerascypreslaan (#40) veel ruimte biedt voor extra uitdaging of een meer avontuurlijke inrichting. Ook ontbreekt een (kleine) sportplek. Aan de Laan de Goede Herder wordt bij de ontwikkeling van de Meerburgerpolder een ravotplek gerealiseerd. Het zou goed zijn om een verbinding te realiseren met de speelplaats aan de Moerascypreslaan.

De buurt leent zich goed voor een informele speelroute van speelplekken naar bijvoorbeeld de school. Hierdoor kunnen speelplekken aan elkaar gekoppeld worden of kunnen kinderen geleid worden naar de centrale, uitdagende speelplek. De speelroute kan aangezet worden door middel van een spoor van herkenbare elementen, speelaanleidingen of speelse bestrating.

Eikenlaan: deze groene speelplaats bied weinig speelwaarde

Moerascypreslaan: een ruimte speelplaats die wel wat avontuurlijker kan worden ingericht.

Actiepunten:

- Avontuurlijker inrichten speelplekken Lindenlaan (#38) en Moerascypreslaan (#40);
- Meer diversiteit tussen de speelplekken creëren met aandacht voor sport en natuurlijk spelen;
- Speelplek Eikenlaan (#36) omvormen naar informele speelplek/ groenvoorziening;
- Informele speelroute aanleggen tussen school (#39) en speelplekken.

7.11 Weipoort

Samenvatting analyse – Buurtschap Weipoort is een landelijk bebouwingslint bestaande uit voornamelijk boerderijen. Ter hoogte Weipoortseweg 8 t/m 27 bevindt zich een woonerf met compactere bebouwing. Hier ligt de enige formele speelplaats van Weipoort. Het buurtschap heeft relatief gezien weinig kinderen in de leeftijd 0-4 jaar (2% van de bevolking) en veel kinderen in de leeftijd 15-19 jaar (8%). Met één speelplek in het buurtschap zijn de kinderen redelijk voorzien, al biedt de speeltuin niet veel speelwaarde. Wel is het een veilige en beschutte plek voor de kinderen om te spelen. Gezien het karakter van de buurt kan er vanuit gegaan worden dat er ook veel gespeeld wordt op erven en in achtertuinen. Het karakter van de buurt maakt het niet relevant om te kijken naar de ontbrekende elementen van de Schijf van Vijf voor buitenspelen.

Gewenste situatie – Het aantal speelplekken en het aantal kinderen is goed op elkaar afgestemd. Er zijn geen veranderingen noodzakelijk.

Weipoortseweg: Speeltuin biedt niet heel veel speelwaarde maar is een wel een veilige beschutte plek.

Weipoortseweg (thv 8 t/m 27): Woonerf waar veilig buiten gespeeld kan worden.

Plankaart Zoeterwoude Rijndijk

7.12 Wijkoverstijgend voor jongeren

Samenvatting Analyse - In het beleidsplan voor speelruimte is ook een rol weggelegd voor jongeren. Het is de doelgroep van 15-19 jarigen. Deze doelgroep is niet of nauwelijks gebonden aan buurtgrenzen en daarom wordt deze doelgroep apart toegelicht. Zoals uit hoofdstuk 5 blijkt is er momenteel een redelijke voorraad formele jongerenplekken in de gemeente. Vrijwel elke buurt heeft een plek die geschikt is voor jongeren binnen de woonkern of nabijgelegen. Deze jongerenplekken zijn soms ingericht als multifunctionele ontmoeting- en sportplek (Oranjelaan) maar soms ook slechts voorzien van twee voetbaldoelen en bankje (Molenpad). Gesteld is (hoofdstuk 3.2) dat het vooral van belang is dat er voldoende diversiteit van jongerenplekken is. Kleine plekken voor informele ontmoeting maar ook grotere plekken voor sportieve uitdaging en samenkomst. Ook zijn er plekken waarnaar jongeren verwezen kunnen worden als zij elders te veel overlast veroorzaken. Deze zijn niet altijd duidelijk als jongerenplek ingericht.

Gewenste situatie - Inzetten op duidelijke jongerenplekken in zowel Zoeterwoude Dorp als Rijndijk. Locaties als de Oranjelaan (#34) en Loethe (# 22) kunnen hierin een centrale rol spelen. Locaties als de Nieuweweg (# 44) of het Molenpad (# 42) en Hans Eckplein (#41) kunnen als nabijgelegen locaties, net buiten de woonkern fungeren als plek waarnaar jongeren verwezen kunnen worden bij overmatige overlast. Bij de inrichting van dergelijke plekken zou de rol van jongerengroepen onderzocht moeten worden en als mogelijk geïntegreerd moeten worden in het inrichtingsproces. Bij de herinrichting van Bloemenweide Noord wordt aangeraden om bij de plannen het huidige voetbalveld weer een plek te geven voor de 10-19 jarigen in de Bloemenweide en Vogelweide. In beide buurten is naast deze locatie immers maar beperkte ruimte ingericht voor ontmoeting of sport en spel. Het is niet nodig om ten koste van alles een jongerenplek in elke buurt te realiseren. In Vogelweide ligt momenteel geen jongerenplek. De doelgroep 10-14 jarigen is daar echter wel het belangrijkste. Echter biedt Vogelweide nauwelijks geschikte ruimte voor formele jongerenplek. Wel zou hier kunnen worden ingezet op meer avontuurlijk spel voor de 10-14 jarigen zelf door bijvoorbeeld het water langs het Balkenpad te betrekken bij de speelruimte. Ook in wijk De Goede Herder in Rijndijk is een dergelijke situatie van toepassing. Met de Oranjelaan en het Hans van Eckplein hebben zeker de oudere jongeren (15-19 jaar) hier al alternatieven. Uit het onderzoek naar beweging (2010) bleek dat 71% van de jongeren minder beweegt dan de landelijke beweegnorm. Het blijven aanbieden van de voldoende sportplekken zou voor deze doelgroep een stimulans kunnen zijn om meer te gaan bewegen.

Hangplek Oranjelaan

Trapveld Oranjelaan

Actiepunten:

- Het inrichten van een overdekte verwijfsplek in Zoeterwoude Dorp op nader te bepalen locatie.
- Het verbeteren van bestaande sportplekken, met het oog op deze doelgroep

7.13 Wijkoverstijgend voor kinderen met een beperking

Samenvatting Analyse - Een tweede doelgroep die wijkoverstijgend benadert dient te worden zijn de kinderen met een beperking. De speelplaatsen zijn over het algemeen goed toegankelijk voor rolstoelen en kinderen met een visuele beperking. Wel zouden er meer toegankelijke speeltoestellen toegepast kunnen worden, zoals een vogelnestschommel. Op het gebied van toegankelijkheid is aandacht vereist voor de speelplekken aan de Oranjelaan (#33) en Frisostraat (#28) die met enige aanpassing toegankelijker kunnen worden ingericht.

Gewenste situatie - Het uitgangspunt voor speelruimte is dat ieder kind veilig en prettig kan spelen en ontmoeten in de openbare ruimte. Voor deze doelgroep kan dat betekenen dat er aanpassingen gedaan moeten worden in de inrichting van speelplekken en dat er rekening gehouden dient te worden met de beperkingen bij de keuze voor toestellen en vooral ook bodemmaterialen. Daarom dient zeker op de wijkoverstijgende speelplekken bij toekomstige (her)inrichtingen rekening gehouden te worden met deze doelgroep. Kijkend naar de huidige verzameling (grote) speelplekken zijn aanpassingen vooral nodig op de Oranjelaan (zandvloer) en Johan Frisostraat (toegankelijkheid door hekwerk).

Actiepunten:

- Toegankelijkheid voor kinderen met een beperking verbeteren op speelplek Frisostraat (#28);
- Speelplek Oranjelaan (#33) toegankelijker maken voor kinderen met een beperking.

8 Beheer speelvoorzieningen

8.1 Kwaliteit formele speelvoorzieningen

Zoals uit de analyse (hoofdstuk 5) bleek, zijn vrijwel alle speelplekken ingericht met duurzame, onderhoudsvriendelijke materialen en ondergronden. Hierdoor zijn ook de speelplekken met relatief oude toestellen nog in goede staat zijn en beoordeeld als tenminste voldoende. Ook op het gebied van externe invloeden (vandalisme, kattenpoep e.d.) scoren de speelplekken goed tot uitstekend. Het klein onderhoud van de speeltoestellen wordt uitgevoerd door 1 man van de Algemene Dienst, welke ook verantwoordelijk is voor de maandelijkse visuele inspectie en het bijhouden van het logboek. Grotere renovaties en het plaatsen van nieuwe toestellen worden uitbesteed aan een aannemer of de fabrikant van het betreffende speeltoestel. De jaarlijkse grote inspectie wordt uitbesteed aan een gespecialiseerd bureau.

8.2 Keuze m.b.t. de toestellen

Bij het plaatsen van nieuwe toestellen wordt allereerst onderzoek gedaan naar de doelgroep en de wensen van deze doelgroep voor het type speeltoestellen. Daarnaast wordt gelet op levensduur. Dit is sterk afhankelijk van het materiaalgebruik. De gangbare levensduur in Zoeterwoude is 10-15 jaar voor houten toestellen en 15-20 jaar voor toestellen van metaal. De gemeente kiest bij voorkeur voor speeltoestellen van staal omdat deze langer meegaan en weinig onderhoud vergen. Hout is minder onderhoudsvriendelijk en moet eerder vervangen worden. Hier wordt alleen voor gekozen als er een bijzondere aanleiding voor is, bijvoorbeeld de aanleg van een natuurspeelplek. Overigens plaats Zoeterwoude alleen speeltoestellen die conform het Attractiebesluit voorzien zijn van een typekeuring. De gemeente streeft naar hergebruik van toestellen. Goede speeltoestellen die op de ene plek overbodig zijn, worden verplaatst naar een ander speelveld in de gemeente. Ook onderdelen van verwijderde toestellen worden zoveel mogelijk hergebruikt.

8.3 Onderhoudsniveau's

Elk speeltoestel op de formele speelplaats dient veilig te zijn. Dit geldt voor zowel de speeltoestellen als voor de ondergronden. Daarom worden regelmatig veiligheidsinspecties uitgevoerd. Als blijkt dat beschadigingen invloed hebben op de veiligheid, worden deze zo snel mogelijk gerepareerd of zo nodig verwijderd. Alle inspecties en reparaties worden vermeld in het logboek.

Daarnaast wordt gezorgd dat de speelplekken schoon zijn. Ook hierbij geldt dat zaken die invloed hebben op de veiligheid (bijvoorbeeld de aanwezigheid van glas), voorrang hebben ten opzichte van vuil dat de veiligheid niet in de weg staat (zoals algerving). De speelplaatsen worden onderhouden volgens kwaliteitsniveau B. Dit kwaliteitsniveau en de werkzaamheden die hierbij horen zijn beschreven in bijlage 6.

Voor wat betreft het groen op de formele speelplaats geldt dat hierbij aangesloten wordt op de beheersstrategie uit het groenbeleidsplan. Voor zover de speeltuin deel uitmaakt van representatieve zones (zoals dorpscentrum/woonwijk) wordt het groen rondom de speelplaats intensief onderhouden. Aan de dorpsranden of daar waar de speelplaats een ravotplek is wordt deze extensiever beheerd. Wel geldt dat het beheersniveau altijd ondersteunend dient te zijn aan de speelfunctie. Een trapveldje in het buitengebied wordt bijvoorbeeld als gazon gemaaid, zodat het bespeelbaar is.

9 Uitvoering speelruimte beleid

In de voorgaande hoofdstukken zijn diverse aanbevelingen gedaan, zowel op het gebied van beleid, beheer en inrichting. In bijlage 4 zijn alle actiepunten samengevat in een tabel. Ook is een plan gemaakt in welk jaar de betreffende speelplek het beste kan worden gerenoveerd. De uit te voeren werkzaamheden zijn zoveel mogelijk gekoppeld aan bestaande plannen voor bijvoorbeeld groenrenovaties, rioleringswerkzaamheden of reconstructies van de wijk.

9.1 Eenmalige aanlegkosten

De kosten voor de uitvoering van de voorstellen uit dit beleidsplan, gedurende 10 jaar zijn geraamd op een totaalbedrag van €187.916,-, waarvan voor de eerste 5 jaar € 156.266,- benodigd is. Dit zijn de actiepunten die het meest urgent zijn vanwege de kwaliteit van de toestellen, of omdat de renovatie aan kan haken bij aanstaande reconstructies. De overige renovaties kunnen wachten tot na 2019. Voor sommige renovaties bestaat al dekking, bijvoorbeeld omdat deze al opgenomen zijn in een ander plan. Deze speelplekken zijn wel genoemd in het uitvoeringsplan, maar zijn niet opgenomen in het bovengenoemde bedrag.

9.2 Budgetbeheer 2015-2024

In bijlage 4 zijn alle actiepunten uit het rapport geraamd voor de komende 10 jaar. Tabel 9.1 maakt inzichtelijk welke kosten er zijn voor de periode 2015-2019.

Kosten uitvoering speelruimtebeleid voor 5 jaar						
	2015	2016	2017	2018	2019	
Van Alkemadestraat (#1)					9500	
Burgemeester Slicherstraat (#2)		€ 10.000				
Commandeurshof (#4)		€ 8.736				
Veldzichtstraat (school) *				€ 0		
Algemeen Westwout *				€ 0		
Fuut (#6)					€ 4.000	
Boterbloemlaan (#12)		€ 5.430				
Herderstasjespad (#13) *				€ 0		
Hondsdrafweg (#14)					€ 10.500	
Westeindseweg (#15) *				€ 0		
Zwanebloemlaan (#16) *	€ 0					
Algemeen Dorp Zuid					€ 1.000	
Zuidhof (#23)		€ 3.000				
Zonnegaarde (#24)		€ 5.000				
Johan Frisostraat (#28)				€ 29.500		
Oranjelaan (#33)			€ 14.800			
Oranjelaan (#34)			€ 37.000			
Algemeen Rijnegom *	€ 0					
Lindenlaan (#38)				€ 10.800		
Molenpad (#42)					€ 2.000	
Nieuwe weg (#44)		€ 5.000				
					totaal	
Totaalkosten uitvoering speelruimteplan 2025-2019	€ 0	€ 37.166	€ 51.800	€ 40.300	€ 27.000	€ 156.266

kapitaallasten per jaar				
afschrijving	€ 2.323	€ 5.415	€ 7.596	€ 8.080
rente	€ 818	€ 1.906	€ 2.674	€ 3.101
<i>totaal</i>	€ 3.141	€ 7.321	€ 10.270	€ 11.181

* waar kosten € 0 staan, zijn de kosten reeds opgenomen als investering in het huidige investeringsplan ,staan deze op de planning vanuit de beheerbegroting, of vallen deze onder een ander project

Het bedrag van € 156.266,- wordt als investering geactiveerd op de investeringslijst. Ook zijn de jaarlijkse bijkomende kapitaallasten weergegeven. In 2019 volgt een evaluatie van het

speelruimtebeleid. Op basis van de evaluatie zal bekeken worden of het restant van het totaalbedrag nog actueel is en zal er een planning worden opgesteld voor de periode 2020-2024.

9.3 Structurele lasten

Het hebben van speeltoestellen brengt structurele kosten met zich mee. Dit zijn de kosten voor onderhoud en inspectie. De gemiddelde kosten hiervoor zijn € 9.500,- euro per jaar. In Zoeterwoude worden de speeltoestellen door de Algemene Dienst gerepareerd en worden veel onderdelen hergebruikt. Daardoor zijn deze onderhoudskosten relatief laag.

Tot voor kort werden speeltoestellen vervangen uit de exploitatiebegroting en als het budget niet toereikend was werd een investering aangevraagd. Daarom staat er jaarlijkse een bedrag van € 30.250,- in de exploitatiebegroting. Het opnemen van de vervanging van de toestellen als investering heeft als gevolg dat deze kosten niet meer in de exploitatiebegroting behoeven te worden opgenomen. Hierdoor kan de exploitatiebegroting voor speeltuinen en speelweiden worden verlaagd van € 30.250,- naar € 9.500,- per jaar exclusief kapitaallasten

Door de uitvoeringskosten op te nemen als investering is ook de vervanging voor de toekomst geregeld. Met het nieuwe plan wordt het aantal toestellen minder en de uiteindelijke nieuwwaarde lager dan voorheen. Voor de begripsvorming: nieuwwaarde oude speelplekken € 647.500,-, nieuwwaarde nieuwe speelplekken € 536.250,-. Uiteindelijk zal dit op termijn ook een positieve invloed hebben op de jaarlijkse beheerkosten.

10 Planning en procedures

10.1 Integrale planning

De inrichting en het beheer van de buitenspeelruimte zijn nauw verbonden met diverse beleidsterreinen van de gemeente, zoals welzijn, weg- en groenonderhoud, verkeer, sport en onderwijs. Voor een efficiënte uitvoering is het van belang dat de speelbeleidsdoelen in deze beleidsterreinen geïntegreerd worden. Bij het opstellen van dit plan hebben de collega's van de betreffende beleidsgebieden meegedacht en input geleverd.

De aanleg/renovatie van speeltoestellen wordt zo mogelijk gekoppeld aan andere werkzaamheden in de openbare ruimte, zoals herbestratingsprojecten, rioleringsprojecten en groenvoorziening. Daarnaast worden ontwerpen van ruimtelijke plannen getoetst door beleidsmedewerker spelen en wordt de herinrichting van speelplekken zo veel mogelijk integraal opgepakt met renovaties van groen, riool, verhardingen. De beleidsmedewerker spelen houdt andere afdelingen op de hoogte en treedt op als adviseur naar bestuurders en collega's.

10.2 Communicatie van speelbeleid:

In de periode dat de inspraak en de besluitvorming over het speelbeleidsplan plaatsvindt worden bewoners hierover geïnformeerd via de gemeentepagina en de website. Op de website is de inbreng van de inwoners via een reactienota te zien.

Na de vaststelling van het speelbeleidsplan blijft het plan te raadplegen op de website van de gemeente. Daarnaast wordt in het eerste jaar aandacht besteed aan het plan via de gemeentepagina en de website.

10.3 Participatietraject bij uitvoering

De gemeente wil zo veel mogelijk ruimte geven aan de inbreng van inwoners bij de inrichting van speelveldjes of het verbeteren van de speelkwaliteit van informele speelruimten. Buurtparticipatie is belangrijk voor het succes van een speelplek. Met name de inbreng van de kinderen zelf is belangrijk. Zij zijn immers de belangrijkste gebruiker. Er bestaan verschillende vormen van participatie. Participatie kan gericht zijn op informeren, raadplegen, advies inwinnen, samenwerken en meebeslissen. Afhankelijk van de situatie en de grootte van renovatie wordt per plek bekeken welk type participatie het meest doelmatig is. Een richtlijn voor de mate van participatie is hieronder uitgewerkt.

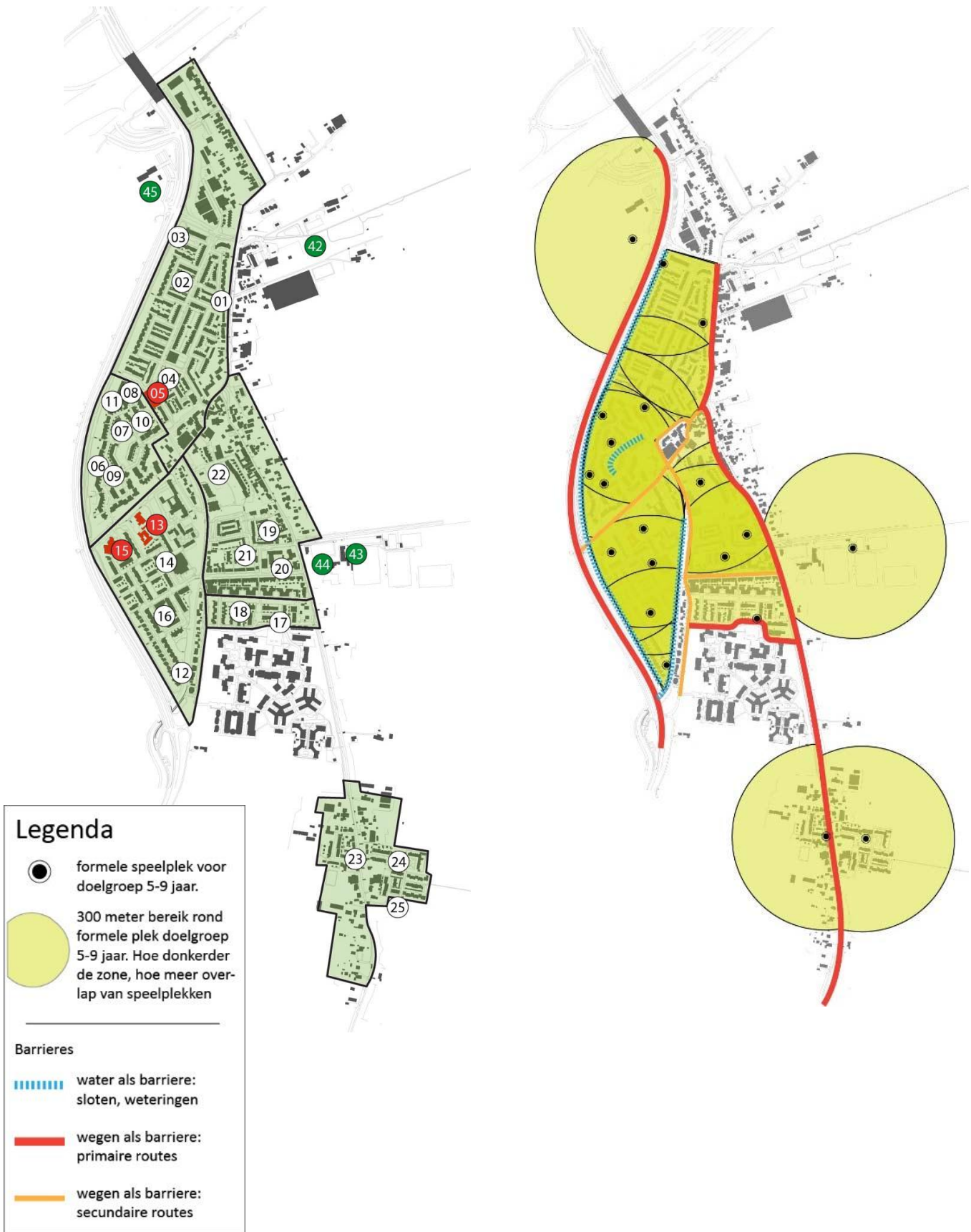
Bij renovatie van speelvoorzieningen kan onderscheid gemaakt worden in de volgende situaties:

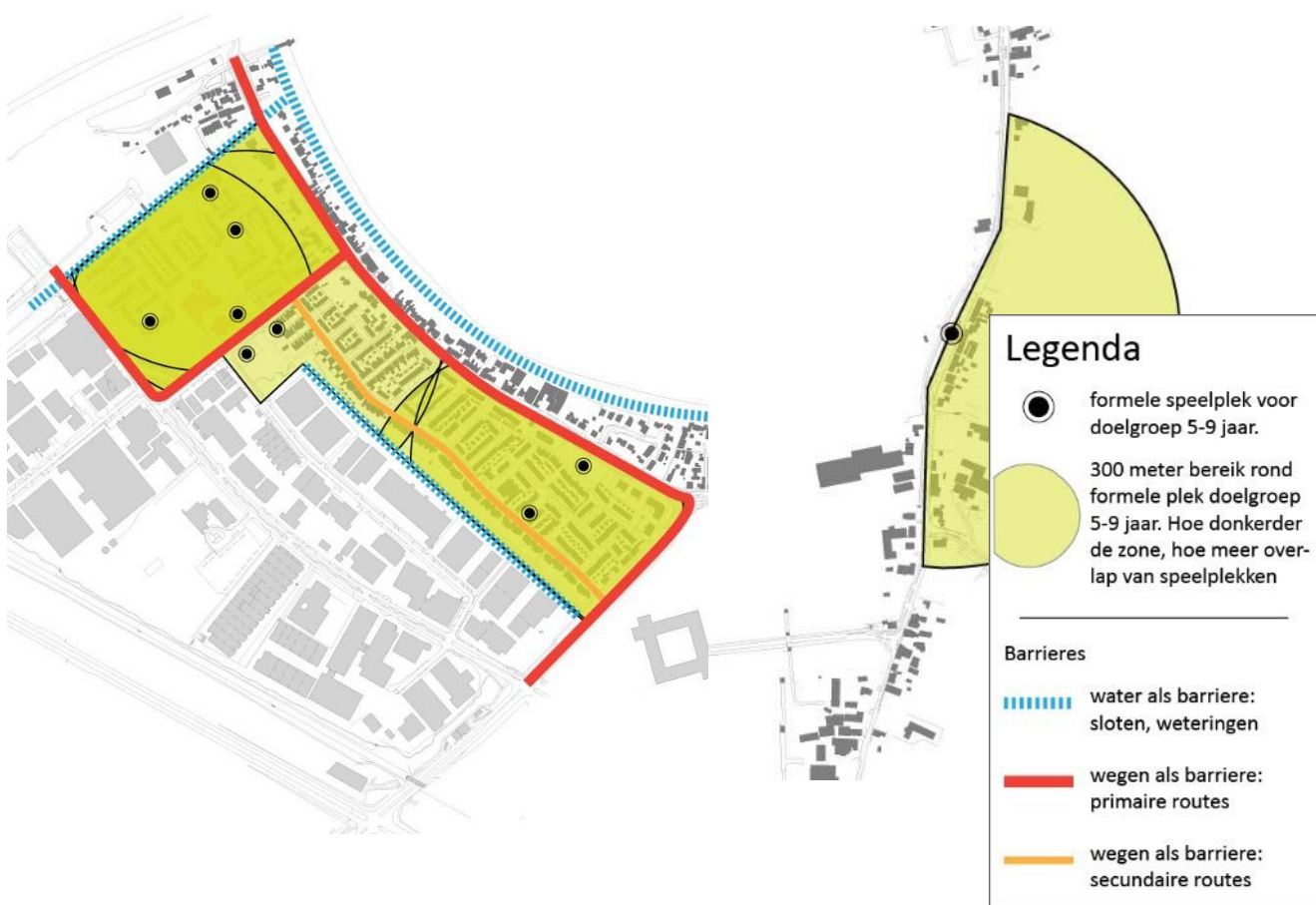
A) Een klein toestel is afgekeurd en wordt daarom vervangen door een ander toestel. In dit geval beperkt het participatieniveau zich tot informeren. De gemeente maakt een keuze voor een nieuw toestel op basis van beschikbare gegevens, zoals leeftijdsopbouw en eventuele wensen die bekend zijn en informeert de omwonenden over de werkzaamheden.

B) vervanging van een groot combinatietoestel, van meer dan één toestel of herinrichting. Bij deze variant richt de participatie zich op raadplegen, adviseren, samenwerken en meebeslissen. Gemeente zal de direct omwonenden aanschrijven en vragen om input, danwel het invullen van een enquête. Afhankelijk van de betrokkenheid en de animo om mee te denken en mee te werken, krijgen de gebruikers meer invloed op het ontwerp en de te kiezen speeltoestellen. Bij weinig respons, maakt de gemeente een ontwerp op basis van leeftijdsgegevens, en wensen die bij de gemeente bekend zijn. De bewoners krijgen dan de gelegenheid om op het plan te reageren. De gemeente blijft eindverantwoordelijk en is regievoerder

Bijlage 1 Speelplekken en barrières

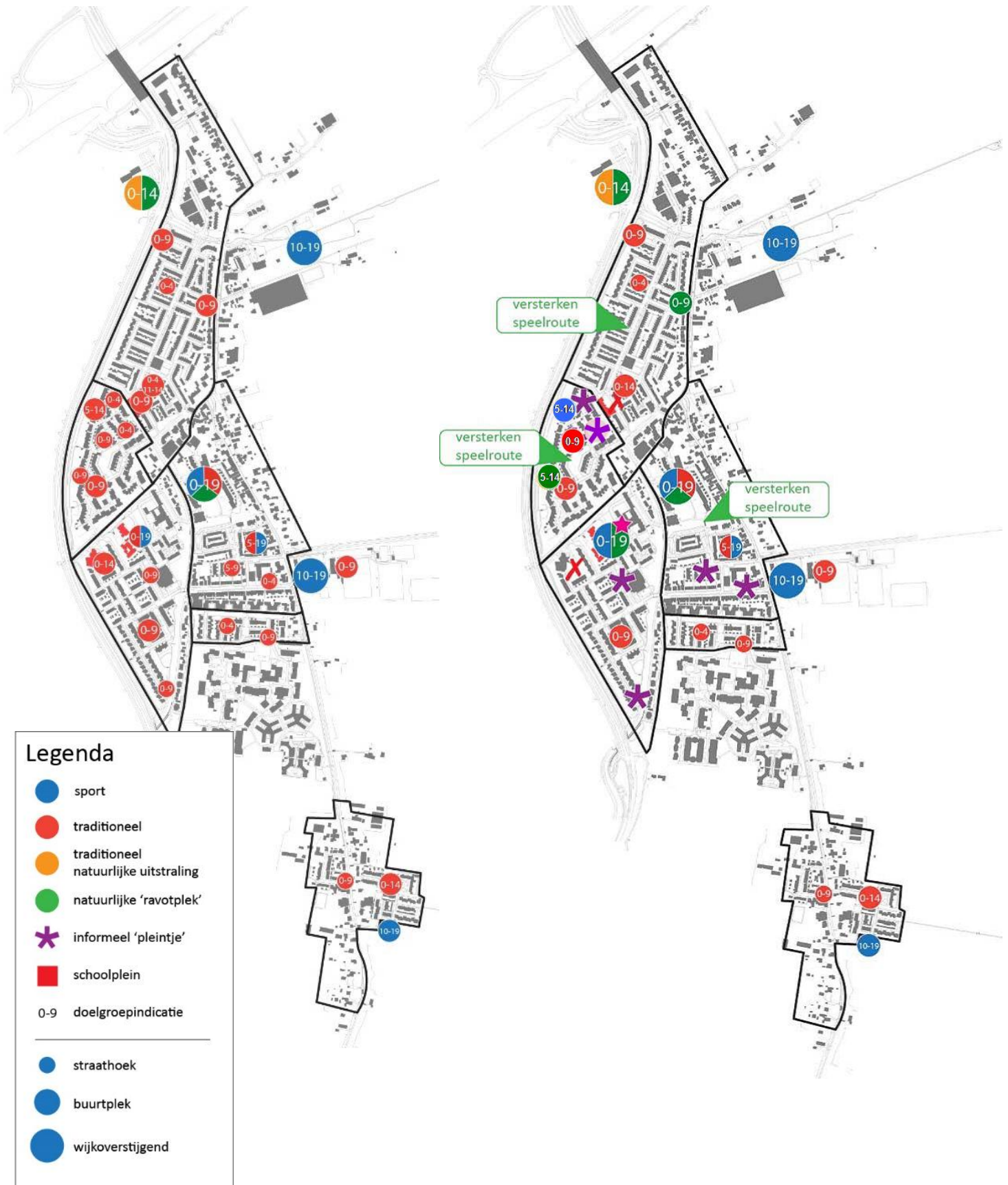
In de kaarten wordt onderscheid gemaakt in primaire routes (hoofdwegen) en secundaire routes (interne ontsluitingswegen). Bij de secundaire routes is de barrièrewerking vaak een meer mentale aspect en verschilt de mate waarin deze wegen als barrière worden gezien.

Bijlage 2 Referentiebeelden speelruimte

Bijlage 3 Huidige speelruimte en gewenste speelruimte

Legenda

- sport
- traditioneel
- traditioneel natuurlijke uitstraling
- natuurlijke 'ravotplek'
- ✱ informeel 'pleintje'
- schoolplein
- 0-9 doelgroepindicatie

- straathoek
- buurtplek
- wijkoverstijgend

Bijlage 4 Actielijst per locatie

Bijlage 5 Programma van eisen speelruimte van de afdeling Ruimtelijk Beheer

4 Speelruimte

Gezien het belang van spelen in de buitenruimte voor de ontwikkeling en ontplooiing van kinderen, tieners en jongeren worden mogelijkheden voor spelen in de openbare ruimte als basisvoorziening aangemerkt.

4.1 Algemene uitgangspunten spelen

- Als uitgangspunt voor de inrichting van speelruimte hanteert gemeente Zoeterwoude de 'Schijf van Vijf'. Het is wenselijk dat binnen een wijk verschillende types speelplekken voorkomen en een grote verscheidenheid aan speelfuncties wordt aangeboden.
- Tot speelplekken worden gerekend (mits daarvoor ingericht): ingerichte speelplekken met toestellen, toegankelijk bespeelbaar groen, pleintjes voor informeel spel, trapveldjes en een verbindende speel route.
- Als richtlijn kan 1 speelplek per 30 kinderen van de betreffende doelgroep gehanteerd worden.
- Het succes van een speelvoorziening staat of valt met de juiste ligging ten opzichte van de omgeving. Het is belangrijk dat een speelvoorziening centraal in een verzorgingsgebied ligt. Niet alleen voor een maximale effectiviteit, maar ook voor een maximale benutting ervan.
- Speelvoorzieningen moeten qua gebruiksmogelijkheden aansluiten bij de bevolkingsopbouw.
- Speelvoorzieningen moeten optimaal bruikbaar zijn, rekening houdend met wind en bezonning.
- Speelplekken dienen veilig bereikbaar te zijn, ook voor mindervaliden en kinderwagens (dubbele buggy's).
- Het oversteken van een drukke straat of weg en een watergang (sloot of wetering) vormt een fysieke barrière voor de bereikbaarheid van een speelplek.
- Speelvoorzieningen moeten aantrekkelijk en uitnodigend zijn.
- Speelvoorzieningen dienen veilig in gebruik te zijn.
- Bij alle speelplekken is het van belang dat er zitmogelijkheden worden gecreëerd voor de toekijkende ouders en begeleiders. Bij deze zitmogelijkheden moeten voldoende afvalbakken worden geplaatst.
- Een deel van de speeltoestellen moet geschikt zijn voor mindervaliden / gehandicapten. Meer info: <http://www.nsgk.nl>

4.2 Doelgroepen

- Op basis van mobiliteit, vaardigheden, belangstelling en veiligheid wordt een verdeling in de totale doelgroep van 0 – 19 jaar aangebracht: 0 – 4 jaar, 5 – 9 jaar en 10 – 14 jaar en 15 -19 jaar. Deze indeling heeft consequenties voor de aard, inrichting en gebruik van speelruimtes.

4.2.1 Doelgroep 0 tot 4 jarigen

- Actieradius: gaan altijd onder begeleiding van een volwassene naar de speelplek toe.
- Oppervlakte speelplek: minimaal 100 m² en minimaal 9 meter breed.
- Veilig en zodanig afgesloten dat de kinderen niet zomaar weg kunnen lopen.
- Speelobjecten die speciaal voor jonge kinderen zijn gemaakt, verhogingen en verharde vlakken (driewieler).
- De oevers van aanliggende sloten moeten ten minste een talud van 1:3 hebben met een plas-drasoever van ten minste 50 cm breed.

4.2.2 Doelgroep 5 tot 9 jarigen

- Actieradius: 300 tot 400 m.
- Oppervlakte speelplek: minimaal 150 m² en minimaal 9 meter breed.
- Zo divers mogelijke inrichting en grote ruimtebehoefte.
- De speelplekken moeten fysiek uitdagend zijn ingericht en uitnodigen tot samenspel.
- Er moet rekening worden gehouden met voldoende variatie voor jongens en voor meisjes. Beide groepen hebben eigen voorkeuren voor speeltoestellen, jongens willen over het algemeen meer actie en meisjes vinden het erg fijn om met elkaar ergens bij elkaar te kunnen zijn, b.v. bij de schommels.
- De bereikbaarheid en de herkenbaarheid en zichtbaarheid zijn belangrijk omdat kinderen op deze leeftijd al alleen naar een locatie gaan.
- Naast speeltoestellen is het voor deze groep ook van belang dat zij ergens kunnen voetballen of een ander sport activiteit kunnen beoefenen, b.v. basketbal of voetbal. Als deze voorzieningen in de buurt van de speeltoestellen worden gerealiseerd dan dient men rekening te houden met een duidelijke afscheiding of afstand tussen de velden. Dit om de ruimte rond de toestellen zoveel mogelijk balvrij te houden.
- Bij het bepalen van de actieradius is er vanuit gegaan dat kinderen vanaf zes jaar zelfstandig naar speelplekken toe moeten kunnen gaan.

4.2.3 Doelgroep 10 tot 14 jarigen

- Actieradius: door toenemende zelfstandigheid is de actieradius vrij groot; (Oppervlakte speelplek: minimaal 500 m²).
- Deze doelgroep heeft vooral behoefte aan fysieke en sportieve uitdaging, avontuur en ontmoeting. Geschikte spelvormen zijn trapveldjes, skateramps, basketbalpalen en ravotplekken in het groen.

4.2.3 Doelgroep 15 tot 19 jarigen

- Actieradius: woonplaats en daarbuiten
- Deze doelgroep heeft behoefte aan sporten in informele context en vrijetijdsbesteding met een belangrijke sociale functie.
- Geschikte spelvormen zijn trapveldjes, skateramps, basketbalpalen en ontmoetingsplekken in combinatie van trapveld. Voor deze doelgroep zoveel mogelijk multifunctionele voorzieningen aanleggen.

4.3 Materiaalgebruik, beheer en veiligheid

4.3.1 Materiaalgebruik

- De definitieve keuze voor de ondergrond is mede afhankelijk van de gekozen speeltoestellen. Hierbij moet rekening worden gehouden met de valhoogte en de daar bijhorende valdempende ondergrond.
- Bij een valhoogte tot 1.5 meter gaat de voorkeur uit naar gras. Bij een grotere valhoogte moet de ondergrond bestaan uit een (gegoten) rubberen ondergrond.
- De speeltoestellen moeten afkomstig zijn van een door de afdeling Ruimtelijk Beheer van de gemeente Zoeterwoude goedgekeurde leverancier van speeltoestellen. Dit om continuïteit in het beheer te waarborgen.
- De speeltoestellen dienen van goede kwaliteit te zijn met een duurzaamheid van tenminste 15 jaar.
- Gebruik van elementen die het gebruik van de speelvoorziening kunnen bevorderen of verbeteren (ondergrond, verlichting) worden in de planvorming betrokken. Het kostenaspect speelt hierbij een rol, per speelvoorziening moet worden afgewogen of de gebruiksiintensiteit de benodigde investeringen rechtvaardigt.
- Voor het optimaliseren van het gebruik van speelvoorzieningen kan gekozen worden voor een aangepaste ondergrond (rubber ondergrond, gras, kunstgras, asfalt).

4.3.2 Beheer

- De kwaliteit van speelvoorzieningen moet optimaal zijn en blijven.
- De afdeling Ruimtelijk Beheer van de gemeente Zoeterwoude zorgt voor het beheer en onderhoud van de openbare speelvoorzieningen en houdt regelmatig visuele en functionele inspecties, waarbij het functioneren en de stabiliteit van speeltoestellen, constructies en ondergronden wordt gecontroleerd.
- Jaarlijks wordt een verplichte veiligheidsinspectie uitgevoerd.
- Wanneer een speelplek een groen karakter krijgt, dient het groen logisch gesitueerd te zijn om doorlopen en beschadiging van de beplanting te voorkomen en planten kiezen die tegen een stootje kunnen.

4.3.3 Veiligheid

- De speelplekken en toestellen moeten qua veiligheid voldoen aan het Warenbesluit attractie- en speeltoestellen (1997).
- Rond speelplaatsen geen beplanting toepassen die hoger wordt dan 80 cm, rekening houdend met uitgroei in het voorjaar.
- Geen beplanting toepassen die insecten aantrekt, opvallende vruchten draagt, giftig is of stekels heeft.

4.4 Draagvlak

- Voor situering, inrichting en gebruik van speelvoorzieningen is draagvlak nodig van gebruikers, omwonenden en andere belanghebbenden. Door de communicatie vanaf de start optimaal te verzorgen wordt draagvlak verwerven en behouden eenvoudiger. Een interactieve werkwijze met gebruikers, omwonenden en andere mogelijke belanghebbenden heeft de voorkeur.

uit programma van eisen van de afdeling Ruimtelijk Beheer

Bijlage 6 Maatregelenbeschrijving formele speelplaatsen

Kwaliteitsbeelden en beschrijving (kwaliteitsniveau volgens CROW)

Beplakking en graffiti	Besmeuring	Dekking van coating en krassen	Deuken en gaten
<p style="text-align: center;">B</p> <p>De speelvoorziening is beplakt door grotere stickers of affiches of is beklad met een kleine tekening.</p> <p>mate van beplakking en graffiti ≤ 5% per speelvoorziening</p> <p>racisme/aanstootgevend nee</p>	<p style="text-align: center;">B</p> <p>Op de speelvoorziening zit geen vloeibaar of kleverig afval.</p> <p>besmeurd nee</p>	<p style="text-align: center;">B</p> <p>De dekking is voldoende. De speelvoorziening is grotendeels door de coating/folie bedekt. Op enkele plaatsen is de coating/folie afwezig, in matige conditie of bekrast. Zeer lichte roestvorming komt voor.</p> <p>dekkingsgraad ≥ 95% per speelvoorziening</p>	<p style="text-align: center;">B</p> <p>Er zitten in beperkte mate deuken en gaten in de speelvoorziening.</p> <p>deuken + gaten ≤ 1% per speelvoorziening</p>
Verkleuring	Natuurlijke aanslag	Volledigheid	Warenwet attractie en speeltoestellen
<p style="text-align: center;">B</p> <p>De speelvoorziening is in beperkte mate verkleurd.</p> <p>verkleuring ≤ 20% per speelvoorziening</p>	<p style="text-align: center;">B</p> <p>De speelvoorziening is in beperkte mate bevuild door aanslag.</p> <p>mate van aanslag ≤ 10% per speelvoorziening</p>	<p style="text-align: center;">B</p> <p>De speelvoorziening is volledig. Er ontbreken geen onderdelen.</p> <p>volledig ja</p>	<p style="text-align: center;">B</p> <p>De speelvoorziening voldoet aan het attractiebesluit (WAS).</p> <p>voldoet aan WAS ja</p>

Beheersstrategie:

Er vinden intensieve controles plaats op het functioneren en de veiligheid van de toestellen en hun ondergrond. Jaarlijks worden opvallende en hinderlijke schades hersteld, palen rechtgezet, kapotte onderdelen vervangen, ect. Houtsnippers en zand worden jaarlijks en waar nodig aangevuld.

Werkpakket:

	frequentie	%	%
Herstellen speeltoestellen	3x per jaar	5	%
Aanvullen schors	1x per jaar	25	%
Aanvullen zand	1x per jaar	10	%
Vegen zand en schors	3x per jaar	100	%
Reinigen speeltoestellen	1x per jaar	50	%
Visuele controle	3x per jaar	100	%
Grote kwaliteit inspectie	1x p jaar	100	%

Bijlage 7 Fotoboek

